

مقابله با فساد و فقر

به سفارش معاونت رفاه اجتماعی

شماره چهل و سوم
۱۹ الی ۲۵ دی ۱۳۹۸
تاریخ انتشار: ۲۸ دی ۱۳۹۸

خبرگزاری ایرنا: راه اندازی
پایگاه دانش فقرپژوهی با
هدف شناسایی ریشه های فقر

خبرگزاری ایلنا:
بیماری های شغلی ۸ برابر حوادث
کارگری قربانی می گیرند

نایب رئیس کمیسیون بهداشت:
زنجیره توزیع تجهیزات پزشکی
شفاف شود

دفتر هیئت دولت:
تصویب سامانه مطالبات عمومی ایرانیان در
کمیسیون اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت رفاه اجتماعی

پژوهشگاه مطالعات توسعه جہاد و دانشهای

نظم و فقر	تورم زندگی کارگران ۶۰ درصد شد
۴ رنج مضاعف کودکان کار اتباع	۲۲ توضیحات وزیر رفاه راجع به یارانه معیشتی و حقوق بازنشستگان
۶ روند فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک در ایران	۲۲ ایلنا گزارش می‌دهد: رشد ۳/۵ برابری خصوصی سازی در سال آینده
۹ کاهش فقر با بازگشت به قانون اساسی	۲۲ ۱۱۳ هزار خانوار بهزیستی پشت نوبت دریافت مسکن
۱۲ ورود دیوان محاسبات ممنوع	۲۳ اجرای سامانه جامع روابط کار تا یک ماه آینده در سراسر کشور
۱۴ فقر، تهدید علیه صلح و امنیت بین‌المللی	۲۳ روایت بیم و امید در مستند «خانه روشن»
۱۹ راه‌اندازی پایگاه دانش فقرپژوهی با هدف شناسایی ریشه‌های فقر در جامعه	۲۳ سقوط به زیر خط فقر با هزینه‌های درمانی
۲۰ بیماری‌های شغلی ۸ برابر حوادث کارگری قربانی می‌گیرند	۲۴ افزایش بسته‌های حمایتی دانش‌آموزان استثنایی
۲۰ افزایش ۲۵ درصدی مراجعه به گرمخانه‌ها	۲۴ سقوط قدرت خرید مزدبگیران
۲۰ بانک جهانی منتشر کرد: چشم‌انداز اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۰	۲۴ برگزاری همایش «فقرپژوهی» و اختتامیه جشنواره آثار برتر دانشجویی
۲۱ حداقل عیدی کارگران ۳ میلیون تومان است	۲۴ برای وام ازدواج محدودیت سنی تعیین می‌شود
۲۱ حداقل حقوق معلمان در سال ۹۹ اعلام شد	۲۵ ماجرای خرید و فروش میوه‌های لاکچری در فضای مجازی چیست؟
۲۱ روستاهای زیادی در سیستان و بلوچستان زیر آب رفته‌اند	۲۵ خانوارهای دارای خانه، شغل و خودرو به‌طور همزمان، مشمول حمایت نمی‌شوند
۲۱	۲۵

پولدارها مشمول تخفیف مالیاتی شدند	
وام ازدواج در سال آینده ۵۰ میلیون تومان شد	۲۵
سازمان بازرسی علیه مدیران پیشین فدراسیون فوتبال اعلام جرم کرد	۲۶
صدور دستورالعملی برای مشارکت مردم در کشف فساد	۲۹
قاجاق بیش از ۲/۱ میلیارد دلاری لوازم خانگی در کشور	۲۹
زنجیره توزیع تجهیزات پزشکی شفاف شود	۲۹
راه اندازی اتاق ویژه کنترل ناوگان و راننده اجباری شد	۳۰
تصویب سامانه مطالبات عمومی ایرانیان در کمیسیون اجتماعی	۳۰
تشکیل ۲۵۰ هزار پرونده ساخت و ساز غیرمجاز در تهران	۳۰
معرفی کشورهای فاسد جهان در سال ۲۰۲۰	۳۰
سقف ثبت طلاق در دفترخانه ها محدود شد	۳۱
شفافیت امور مالی دهیاری ۲۴۰ روستای استان سمنان	۳۱
ثبت نام ۲۸۰ هزار بیمه شده تأمین اجتماعی هرمزگان در سامانه روابط کار	۳۲
	۳۲
برج ۳۰ طبقه در باغ ۶ هزار متری فرشته	
نگاه اصلاحی در مستند «خصوصی سوزی» به مفاسد اقتصادی کشور	۳۲
صدور مجوز دریافت کمک های بلاعوض کنوانسیون مبارزه با فساد وزارت دادگستری	۳۳
پرونده های مالی و کلاهبرداری؛ عمده دلیل رد صلاحیت نامزدهای انتخابات مجلس	۳۳
پارلمان پایتخت در تله مجوزدهی	۳۳
پنهان کاری در ساقط شدن هواپیمای اوکراینی	۳۳
حضور کارناבלدها در مدیریت جنگل های ایران / فساد؛ دلیل قاجاق چوب	۳۴
تشدید پاداش های نجومی با تصویب ماده ۲۶ لایحه مالیات بر ارزش افزوده	۳۴
مخالفت مجلس با اولویت طرح شفافیت مشارکت نمایندگان در رأی گیری ها	۳۴
برخی نهادها شاخص های اقتصادی را اعلام نمی کنند	۳۴
کم فروشی بنزین یا سوخت گیری اشتباه؟!	۳۵
شناسایی تصرفات غیرقانونی ساحلی دریای خزر	۳۵
	۳۵

مبارزه با فقر، تبعیض و نابرابری

نظم و فقر

بخش اول

برای مثال درحالی که خانواده به عنوان یکی از نهادهای اصلی هر جامعه، کانون اصلی حفظ رسوم و ارزش های مورد احترام و شالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی است، اگر در معرض فقر قرار گیرد، امکان برآوردن انتظارات مرسوم از آن بسیار کاهش می یابد. خانواده مبدأ بروز ظهور عواطف انسانی و کانون صمیمانه ترین روابط خویشاوندی و مهد پرورش فکرواندیشه و اخلاق و تعالی روح انسانی است و در همان حال، نقش تعیین کننده ای در وضعیت اقتصادی-اجتماعی فرزندان دارد. اما آیا خانواده های فقیر به همان میزان خانواده های برخوردار می توانند از فرزندان جوان در برابر انحرافات اجتماعی حمایت کنند؟ در واقع تحصیلات والدین، شغل و درآمد و حتی محل زندگی آن ها می تواند عوامل مؤثری در انتقال هنجارها و رفتارهای ضامن نظم به فرزندان باشد. البته درست است که متغیرهای اقتصادی-اجتماعی در هر طبقه ی اجتماعی اثرات خاص خود را دارد، اما این آثار به خصوص در بین طبقه ی پایین جامعه برجسته تر است. از دیرباز، نظم اجتماعی و رابطه آن با شرایط اقتصادی خانواده مورد توجه محققان بوده و تقریباً هیچگاه رابطه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده و گرایش به رفتارهای مخل نظم عمومی، انکار نشده است.

در هفته ای که گذشت، اخبار زیر جلب توجه می کند:

- به گزارش خبرگزاری ایرنا، پایگاه دانش فقرپژوهی به آدرس <http://poverty-research.ir/> به منظور شناسایی ریشه های فقر و کمک به رفع فقر در جامعه راه اندازی شد.
- براساس آمار سازمان بین المللی کار، میزان مرگ و میر کارگران بر اثر بیماری های شغلی در جهان ۸ برابر بیشتر از حوادث کاری است.
- سرپرست سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری تهران از افزایش ۲۵ درصدی مراجعه افراد بی خانمان و کارتن خواب به گرمخانه های پایتخت در پی کاهش دمای پایتخت خبر

در همه جوامع مسئله نظم و امنیت اجتماعی برای دولت، حاکمیت و مردم مسئله مهمی است. روابط انسان ها در جامعه بر نظم و قاعده های خاصی استوار است و شیوه های رسمی و غیررسمی نظارت و کنترل اجتماعی برای حفظ نظم و امنیت اجتماعی، تدارک دیده شده است. نظم از دو منظر می تواند مورد توجه قرار گیرد: نظم هابزی و نظم مارکسی. اولی نظم را از طریق قواعد، قراردادهای و اعمال زور مشروع برای اجرای آن ها دنبال می کند و دومی نظم را برپایه مناسبات ساختاری عادلانه در جامعه جستجو می کند.

از زاویه ای دیگر، مفهوم نظم اجتماعی را می توان در دو سطح خرد و کلان توضیح داد. در سطح کلان، برقراری نظم حاصل عملکرد ساخت ها و نهادهای اجتماعی است و نظم اجتماعی زمانی برقرار می شود که کارکرد نهادهای اجتماعی متناسب با نیازها و انتظارات اجتماعی و در چارچوب قوانین و وظایف محوله باشد. در سطح خرد اما، نقش افراد و کنش های انسانی برای برقراری نظم مورد نظر قرار می گیرد و رفتارهای اجتماعی افراد در قالب قوانین و اخلاق اجتماعی بررسی می شود. نظم اجتماعی در این سطح به معنای عدم انحراف رفتار افراد از هنجارهای اجتماعی است.

با وجود این تفاوت ها در تبیین و توضیح نظم اجتماعی، اختلال و بی نظمی مسئله اجتماعی است و نشان دهنده اینکه نهادهای نمی توانند کنترل و بازرسی اجتماعی را انجام دهند. از نتایج چنین وضعیتی، پدید آمدن فساد و جنایت است. فقر یکی از مهمترین عواملی است که سبب ایجاد انگیزه برای ارتکاب بی نظمی می شود. این فقر یا مادی (نا توانی در تأمین نیازهای اولیه زندگی) و یا معنوی (عدم باور به ارزش های اخلاقی و مذهبی و نبود عامل کنترل درونی همچون وجدان) است. انسانی که نیاز شدید به پول دارد و برایش امکان افزایش درآمد از راه های متعارف و قانونی نیست، احتمال زیاد دارد که تلاش کند از طریق نامشروع نیازهایش را تأمین کند.

داد.

● اواخر روز چهارشنبه مورخ ۲۱ دی ماه، بانک جهانی پیش بینی خود از وضعیت اقتصاد ایران و جهان را منتشر کرد. بانک جهانی در این پیش بینی اعلام کرده است که انتظار دارد ایران، یک ثبات نسبی را در اقتصاد شاهد باشد.

● عضو شورای عالی کار در مورد زمان پرداخت عیدی کارگران، گفت: امسال حداقل عیدی کارگران دو برابر حداقل دستمزد کارگران یعنی به میزان سه میلیون و ۳۲ هزار تومان و حداکثر عیدی، چهار میلیون و ۵۴۸ هزار تومان خواهد بود.

● مدیر مدارس غیردولتی وزارت آموزش و پرورش کف داده حقوق برای نیری انسانی را در الگوی شهریه سال آینده، حداقل حقوق در قانون کار دانست و گفت: مؤسس دیگر نمی تواند حق التدریس با حقوق کمتر از کف قانون کار جذب کند.

● به گزارش خبرگزاری ایسنا، سیل در سه روزهای گذشته، خسارت های شدیدی به داروندار مردم و زیرساخت های جنوب سیستان و بلوچستان وارد کرده است.

● رئیس کمیته دستمزد شورای عالی کار با اشاره به استخراج تورم ۶۰ درصدی زندگی کارگران، گفت: دستمزد سال ۹۹ باید به میزانی افزایش یابد که به هزینه ماهانه زندگی اضافه شده است.

● وزیر رفاه گفت: براساس برنامه ریزی در ارتباط با پرداخت بسته حمایت معیشتی خانوار، بررسی وضع مالی به دفعات انجام می شود تا از بین جمعیت کل، ۶۰ میلیون نفری که شرایط ضعیف تری نسبت به دیگران دارند، مشخص شوند.

● به گزارش خبرگزاری ایرنا، سازمان بازرسی کل کشور علیه تعدادی از مدیران پیشین فدراسیون فوتبال اعلام جرم کرد. پرونده این افراد در دست رسیدگی دادسراست.

● معاون حقوقی قوه قضائیه، از صدور دستورالعملی در آینده نزدیک از سوی رئیس قوه قضائیه مبنی بر مشارکت مردم در امور و از جمله کشف فساد خبر داد.

● یک کارشناس اقتصادی با تأکید بر ۲/۱ میلیارد دلار برآورد حجم قاچاق لوازم خانگی در کشور، تصریح کرد: این تخمینی است که ستاد مبارزه با قاچاق کالا اعلام کرده است.

● نایب رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس گفت: از مسئولین اداره تجهیزات پزشکی می خواهیم در راستای شفافیت، به فکر ایجاد سامانه توزیع رسمی و شفاف با کمک شرکت های پخش تجهیزات پزشکی باشند.

● معاون حمل و نقل سازمان راهداری گفت: اتاق ویژه کنترل و مانیتورینگ ناوگان به منظور پایش رفتار لحظه ای رانندگان از مبداء تا مقصد سفرها و پاسخگویی تمام وقت به مسافران و رسیدگی به شکایات آنان، راه اندازی کنند.

● به پیشنهاد مرکز بررسی های استراتژیک نهاد ریاست جمهوری، سامانه مطالبات عمومی ایرانیان، طراحی و ارائه شده و طی بررسی های متعدد در کمیسیون امور اجتماعی در نهایت به تصویب اعضا رسید.

● مدیرکل امور اجرایی کمیسیون های ماده ۱۰۰ گفت: از سال ۶۷ که برخورد جدی با پرونده های ماده ۱۰۰ (ساخت و سازهای غیرمجاز) آغاز شده، تاکنون و در تهران حدود ۲۵۱ هزار پرونده ماده ۱۰۰ تشکیل شده است.

● سازمان غیردولتی شفافیت بین المللی مستقر در آلمان، در پژوهشی، گزارشی از کشورهای فاسد جهان ارائه داده است. براساس رتبه بندی صورت گرفته در این گزارش، کلمبیا به عنوان فاسدترین کشور جهان از بین ۷۳ کشور شناخته شده است.

● رئیس کانون سردفتران ازدواج و طلاق گفت: به تقاضای کانون سردفتران ازدواج و طلاق و موافقت سازمان ثبت و با بخشنامه رئیس قوه قضائیه، برای ثبت طلاق در هر یک از دفاتر طلاق، محدودیت و سقف معینی تعیین شد.

۵

خبرنامه
مقابله با
فساد و فقر

شماره چهل و سوم

۱۹ الی ۲۵ دی ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۲۸ دی ۱۳۹۸

رنج مضاعف کودکان کار اتباع

رحمان پسر ۱۴ ساله ایست که بیش از ۴ سال است در حوالی میدان فاطمی، در خیابان جویبار با یک چرخ دستی سبزی می فروشد. ظاهر مردانه ای دارد که بیشتر از سنش نشان می دهد. از رحمان درباره چگونگی مهاجرتش به ایران می پرسیم:

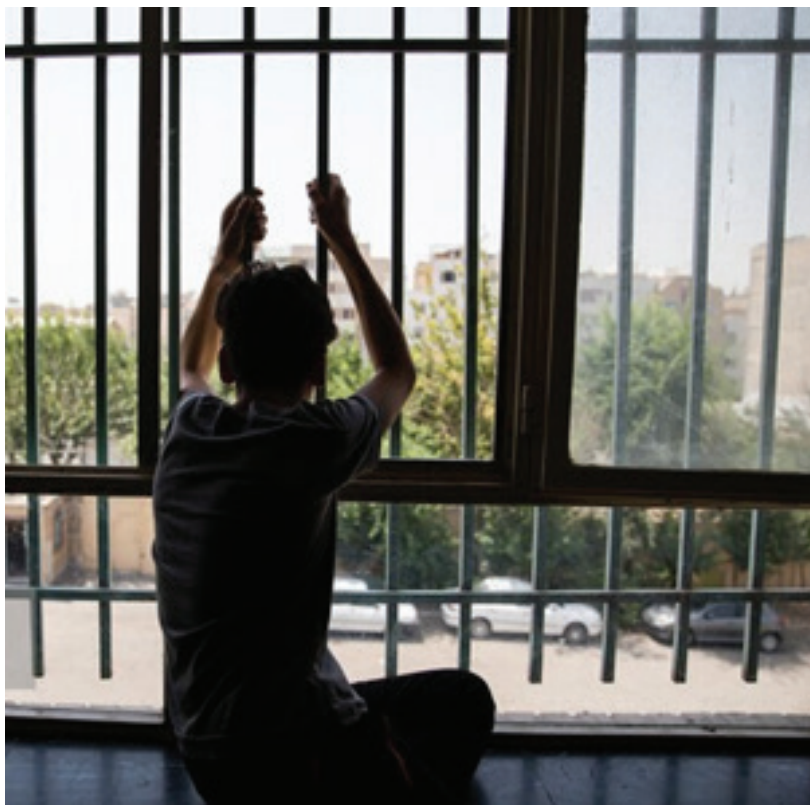
«من چند سال پیش با مادر بزرگم به ایران آمدم. پدر و مادر و بقیه خواهر و برادرهایم افغانستان هستند و من برایشان پول می فرستم. قبل از ما دایی ام و بچه هایش به تهران آمده بودند. دایی ام هم سبزی فروش است. او اطراف میدان صادقیه کار می کند. اوایل که آمده بودیم دایی ام نمی گذاشت سبزی فروشی کنم، چون من هم به همان محله می رفتم و او می گفت تو کار و کاسبی من را بهم می ریزی. کم کم آمدم فاطمی. این جا بهتر است. یک سبزی فروش آن سر این کوچه در خیابان ولیعصر کنار ایستگاه بی آر تی کار می کند، یک نفر هم پایین تر سمت چهارراه زرتشت. آن ها هم با من کاری ندارند. فقط راهم کمی دور است.»

از رحمان درباره محل زندگی اش می پرسیم:

«من و مادر بزرگم در اسلامشهر زندگی می کنیم. من تا ساعت ۸-۹ شب اینجا کار می کنم. البته پاییز و زمستان زودتر برمیگردم. تا به اسلامشهر برسم ساعت ۱۰-۱۱ است. آن ساعت باید بروم دنبال بار. بارم را می گیرم و به خانه می آورم، چند ساعتی هم شستشو و بسته بندی سبزی ها طول می کشد. سال اول مادر بزرگم بعضی روزها کمکم می کرد. اما او هم دیگر از پا افتاده و کارهای خودش را هم به زور انجام می دهد. به خاطر همین همه کارها را باید تنها انجام دهم. با این کارها شب ها زودتر از ساعت ۱ نمی توانم بخوابم، اما صبح زود ساعت ۵ صبح باید دوباره بیدار شوم تا با کارگرانی که به این منطقه می آیند، خودم را به این محله برسانم. اول صبح خیلی مشتری ندارم. اما اگر دیرتر بیدار شوم باید کلی پول کرایه ماشین بدهم تا به اینجا برسم. از طرفی اگر حتی یک روز هم بار سبزی ام را تحویل نگیرم، دیگر به من بار نمی دهند، به همین خاطر باید هر روز سرکار بیایم و روز تعطیلی ندارم. شب ها فرغونم را در همین ساختمان نیمه کاره در کوچه

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه با همکاری معاونت رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قصد دارد در قالب مجموعه ای از گزارش های موردی و میدانی نمودهای آشکار و حاد فقر و نابرابری در جامعه را به تصویر بکشد، تا از این طریق مسائل و مصائب فقرا را به گوش سیاست گذاران و نهادهای حاکمیتی و عمومی برساند. شاید از این طریق روزه ای جهت ساماندهی و رسیدگی و مقابله با ریشه های بروز این وضعیت گشوده شود. گزارش پیشرو به وضعیت کودکان کار غیرایرانی و برخوردهای خشونت آمیز با آنها اختصاص یافته است.

کار کودک به خودی خود مسئله ای آسیب زاست که کودک را از رشد طبیعی، تفریح و تحصیل محروم می سازد. اما زمانی که یک کودک مجبور باشد علاوه بر رنج کار، زحمت مهاجرت، دوری از وطن و حضور غیررسمی در یک کشور دیگر را به جان بخرد، این رنج دوچندان می شود. متأسفانه علی رغم موضع گیری مقام های رسمی کشور در محکوم ساختن کشورهای اروپایی و استرالیایی در مواجهه با مهاجران و پناهندگان، در کشور خود ما چه در سطح رویکرد نهادهای مسئول و چه در سطح فرهنگ مردمی وضعیت مناسبی در برخورد با اتباع خارجی وجود ندارد. کودکان اتباع به خصوص کودکان افغان که برای فرار از جنگ، خشونت و بیکاری ناگزیر به مهاجرت به ایران شده اند، علی رغم سعی و تلاش کم نظیرشان هر روزه با انواع توهین ها و تهدیدها مبنی بر دستگیری و بازگردانده شدن به کشورشان مواجه هستند. با وجود آن که این کودکان در چرخه فقر و نابرابری معلول نهایی هستند، متأسفانه با آن ها به گونه ای برخورد می شود که گویی با حذف فیزیکی آن ها از چهره شهر تمام مشکلات و مسائل ناشی از فقر و بیکاری حل می شود. در این گزارش قصد داریم به تشریح وضعیت یکی از کابوس های این کودکان، یعنی مراکز نگهداری و استرداد کودکان اتباع بیپدازیم، اما پیش از آن به روایت زندگی روزمره یک کودک دست فروش افغان از زبان خود او خواهیم پرداخت تا تصویری از زحمت و سخت کوشی این کودکان پیش چشم خواننده ترسیم شود.

تصویر از خبرگزاری ایسنا

هفته‌ای هست که دوشنبه بعد از ظهرها یکی دو ساعت به این موسسه می‌روم. خوب است. به نظرم از مدرسه بهتر است.»

رحمان درباره مزاحمت شهرداری و مواجهه با نهادهای جمع‌آوری کودکان چنین می‌گوید: «من تا سال پیش سر همین کوچه میرهادی بساط داشتیم. مأموران شهرداری هر از چندگاهی پیدایشان می‌شد و می‌آمدند تهدید می‌کردند. من نمی‌دانم من گوشه خیابان چه کاری به کار آن‌ها داشتیم؟ چند روزی بساطم را بهم می‌ریزند من از ترس این که فرغون و سبزی‌هایم را بگیرند، مجبور می‌شدم به جاهای پرت‌تر بروم که وقتی می‌آیند، آن‌ها را از دور ببینم و فرار کنم. اما اینجور جاها مشتری خوب ندارد، دیده نمی‌شوم و مردم از من خرید نمی‌کنند. وقتی مداوما مجبور می‌شوم بساطم را جابجا کنم، مشتری‌هایم کم می‌شوند. من تا به حال دستگیر نشده‌ام، اما از بچه محل‌هایمان شنیده‌ام که اگر دستگیر شوی حداقل یک ماهی اسیر می‌شوی،

میرهادی می‌گذارم و هرروز صبح تحویل می‌گیرم. کارگران این ساختمان و این راننده تاکسی‌ها هوای من را دارند. آدم‌های خوبی هستند.»

از رانندگان تاکسی خط میدان فاطمی-بازار که رحمان در همسایگی ایستگاه آن‌ها بساط دارد، از کار رحمان می‌پرسیم، یکی از آن‌ها می‌گوید:

«من با غیرت‌تر از این بچه در طول عمرم ندیدم. صبح قبل از این که ما سر سرویس بیاییم، اینجا است. تا شب هم اینجا سر پا ایستاده و سبزی دست مردم می‌دهد. همه راننده‌های این خط دوستش دارند. دوست هم سن و سال خودش که ندارد. بیشتر روز اینجا با ما راننده‌ها وقتش را می‌گذرانند. آدم بچه‌های هم سن و سال رحمان را می‌بیند که فقط پی تفریح و درس و مشقشان هستند، اما این بچه با این سن مثل یک مرد ۴۰ ساله زحمت می‌کشد، دلش کباب می‌شود.»

از رحمان درباره وضعیت تحصیلش می‌پرسیم:

«تا وقتی افغانستان بودم، مدرسه می‌رفتم. اما این جا قاچاقی آمدم، پاسپورت و هیچ مدرکی ندارم. شناسنامه‌ام هم همانجا پیش خانواده‌ام است. مدرسه من را قبول نمی‌کند. چند سال پیش یک خانمی بود در این محله که پیگیر ثبت‌نام من در مدرسه بود. من به او گفته بودم وقت نمی‌کنم به مدرسه بروم و کارم طوری است که صبح تا شب باید پی‌اش باشم. اما آن خانم اصرار داشت و پیگیری هم کرده بود و می‌گفت باید سرپرستم برود اداره اتباع. من هم که کسی را نداشتم. مادر بزرگم که نمی‌توانست از خانه بیرون بیاید. دایی‌ام هم دنبال این کارها نمی‌رفت. من به آن خانم هم گفتم به جای این که دنبال مدرسه من باشد، کمکم کند بتوانم پاسپورت بگیرم که رفت و آمدم خطرناک نباشد. اما آن هم نشد. مدرسه به درد من نمی‌خورد. اگر آن‌ها هم من را قبول کنند، من نمی‌توانم نصف روز از کارم بزنم. من باید از صبح زود به این جا بیایم، کارم هم تا آخر شب طول می‌کشد. تازه حتی اگر این کار را هم کنم، کی می‌توانم درس بخوانم؟ اگر بخوام مدرسه بروم کلاً باید قید کار را بزنم. اما اگر من بتوانم اینجا خوب کار کنم، خواهر و برادرهایم در شهر خودمان می‌توانند درس بخوانند.»

از رحمان می‌پرسیم چگونه می‌تواند روزی ۱۲ ساعت در سرما و گرما سرپا بایستد؟

«عادت کرده‌ام دیگر، چاره‌ای نیست. بعضی وقت‌ها روی سکو یا پله خوابم می‌برد، مشتری که صدایم می‌کند، چرتم می‌پرد. باز خوب است که من این کار را دارم. البته جدیداً هفته‌ای یک روز جای دیگری می‌روم؛ یک موسسه‌ای هست آن سمت میدان، در خیابان چهلستون که هفته‌ای یک بار بچه‌های مثل من جمع می‌شویم آن جا نقاشی می‌کنیم یا حرف می‌زنیم. چند بار از این مؤسسه آمدند و اصرار کردند تا من بروم. اول قبول نمی‌کردم اما راننده‌های ایستگاه گفتند هفته‌ای یکی دو ساعت که چیزی نیست، تو برو، ما مواظب بساط سبزی‌ات هستیم. چند

تازه خیلی از بچه‌هایی را که دستگیر می‌کنند، برمی‌گردانند افغانستان. یک دوستی دارم به اسم محمد. محمد را چند ماه پیش گرفته بودند، نزدیک یک ماه نگه‌اش داشتند. مادرش هر روز به سراغش می‌رفت اما می‌گفتند اگر زیادی حرف بزنی خودت را هم دستگیر می‌کنیم.»

برای اطلاع از نحوه مواجهه ارگان‌های ذی‌ربط با این کودکان به سراغ انجمن حمایت از حقوق کودکان می‌رویم. فاطیما فردوس از اعضای انجمن حمایت از حقوق کودکان در گفتگو با خبرنگار «مقابله با فقر و فساد» درباره طرح‌های جمع‌آوری کودکان کار چنین می‌گوید:

«کار فکرسده و کارشناسی شده همان چیزی است که طرح‌های مربوط به جمع‌آوری کودکان کار مطلقاً تهی از آن است. هر از چندگاهی بر اساس یک توافق نانوشته میان شهرداری و بهزیستی طرحی شکل می‌گیرد که برای مدتی خواب و خوراک کودکان کار را برهم می‌زند. من به شما به صراحت می‌گویم علی‌رغم ادعاها نه این طرح و نه هیچ یک از طرح‌ها و برنامه‌هایی که از طرف نهادهای دولتی و شهرداری و بهزیستی در خصوص این کودکان اجرا شده است، کوچک‌ترین نتیجه مثبتی برای کودکان کار نداشته است. آخرین نمونه یکی از این طرح‌ها بازمی‌گردد به اواخر خرداد سال جاری که با همکاری شهرداری، بهزیستی و چند انجمن غیردولتی مثل انجمن حامی چند صد کودک برای بیش از یک ماه دستگیر شدند و به مراکز نگه‌داری منتقل شدند. من عمداً از لفظ «دستگیری» استفاده می‌کنم، چون این کودکان به معنای دقیق کلمه تعقیب و دستگیر می‌شوند. بسیاری از کودکانی که در این مراکز نگهداری می‌شدند درباره نحوه ورود خود به این مراکز چنین می‌گفتند که در خیابان در حال راه رفتن بوده‌اند که یک ماشین جلوی آن‌ها متوقف می‌شود و بدون هیچ پرسشی آن‌ها را سوار ماشین کرده و به مرکز آورده‌اند. بعضی از آن‌ها هم که قصد فرار داشته، تعقیب و دستگیر می‌شده‌اند؛ یعنی مواجهه با این کودکان درست مانند مواجهه با مجرمان بوده است.»

مسئول روابط عمومی انجمن حمایت از حقوق کودکان درباره نحوه نگهداری و کیفیت فضای مرکز نگهداری این کودکان چنین می‌گوید:

«در این طرح دو ساختمان برای نگه‌داری این کودکان در نظر گرفته شده بود؛ یکی مرکز یاسر در خیابان شوش و دیگری مرکز بعثت. گویا شهرداری به بهزیستی وعده داده بوده که چند ساختمان دیگر را هم به این مجموعه اضافه کند و در اختیار بهزیستی قرار دهد که خوشبختانه این وعده عملی نشد و احتمالاً یکی از دلایل توقف این طرح هم همین بود. در خصوص کیفیت زندگی کودکان در این مراکز همین نکته کفایت می‌کند که در مرکز یاسر که حدود ۳۵ نفر ظرفیت دارد، در روزهای اوج این طرح نزدیک به ۱۵۰ کودک اسکان داده شده بودند. متولیان این طرح اصرار داشتند که فضای نگهداری این کودکان بسیار مطلوب است و نسبت به محل زندگی خود این کودکان به مراتب بهتر است. حتی مدعی بودند کودکانی که دستگیر شده‌اند، فاقد

خانواده و سرپناه بوده و اسکان در این مرکز در واقع لطفی در حق آن‌ها بوده است. به این منظور ارگان‌های متولی این طرح بازدیدی ترتیب دادند و از چند خبرنگار و انجمن ما برای بازدید از این مرکز دعوت کردند. همان ابتدای ورود به مرکز یاسر متوجه خیل عظیمی از خانواده‌های این کودکان شدیم که با صورت گریان جویای وضعیت کودکان‌شان و زمان آزادی آن‌ها بودند. بنابراین همین ابتدای کار کذب گفته متصدیان این طرح که مدعی بودند این کودکان بی سرپناه و بی خانواده‌اند روشن شد. داخل مرکز یاسر حیاط و وسایل بازی وجود داشت اما ما متوجه شدیم به دلیل ترس مسئولان از فرار کودکان به آن‌ها اجازه خروج از ساختمان و بازی در حیاط داده نمی‌شد و کودکان در طبقه فوقانی ساختمان با نرده‌هایی که قفل شده بود، زندانی و محصور شده بودند. تنها سوال این کودکان در برخورد با گروه بازدیدکننده این بود که ما کی آزادی می‌شویم؟!»

فاطمیما فردوس درباره عاقبت این کودکان و نتایج این طرح چنین ادامه می‌دهد:

«این کودکان بیش از یک ماه در این مرکز نگهداری شدند و به گفته محمد رحیم فاضلی نژاد، مدیر اداره بهزیستی استان تهران قرار بود حدود ۵۰ نفر از این کودکان رد مرز شوند. تا جایی که ما اطلاع یافتیم تعدادی از آن‌ها به مراکز استرداد مرزی هم انتقال یافتند، اما در نهایت اکثر این کودکان آزاد شدند و این طرح نیز متوقف شد. این طرح برای کودکان و خانواده‌هایشان که جز گریه و ناراحتی و فشار روانی حاصل دیگری نداشت. طرحی که در خرداد و تیر سال جاری اجرا شد، نه نخستین و نه آخرین برنامه از این نوع بود. نتایج و شکست محتوم این طرح‌ها از پیش روشن است، منتها اصراری وجود دارد که هر بار با تغییر جزئی در نحوه اجرای این طرح‌ها آن‌را متفاوت با طرح‌های پیشین نشان دهند و مجدداً شروع به آزار و اذیت کودکان کار و خانواده‌های آن‌ها کنند. این کودکان به قدر کافی از فقر و شرایط اجتماعی در رنج و عذاب هستند، اکثر آن‌ها روزانه بیش از ۱۲ ساعت و بیشتر از یک مرد بالغ معمولی کار می‌کنند. بنابراین دلیلی ندارد دستگاه‌ها و ارگان‌ها ذی‌ربط اگر توان کاهش رنج و سختی آن‌ها را ندارند، برای رنج بیفزایند.»

این فعال حوزه کودکان در پایان در خصوص راه‌کار کاهش معضلات کار کودکان گفت:

«باید با بسترهای ایجاد کننده کار کودک مبارزه شود، نه با خود این کودکان که قربانی این وضعیت هستند. با اقتصاد و بازاری که نیروی کار را ارزان می‌بلعد و استثمار می‌کند، باید مبارزه شود. باید در زمینه رفاه اجتماعی افراد کم‌درآمد برنامه‌ریزی جدی‌تری داشت و به جای راندن متخصصین، از دانش آن‌ها در حل این آسیب رو به گسترش استفاده کرد. سیستم‌های حمایتی باید جایگزین برخوردهای پلیسی شوند. این کودکان دائماً در جامعه قربانی می‌شوند و با اجرای طرح‌های از این دست، ترس و فشار مضاعفی را بر آن‌ها تحمیل می‌کنیم.»

* زهره نجفی، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی.

روند فقر چند بعدی خانوارهای دارای کودک در ایران^۱

۹

خبرنامه
مقابله با
فساد و فقر

شماره چهل و سوم

۱۹ الی ۲۵ دی ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۲۸ دی ۱۳۹۸

فقر خانوارهای دارای کودک در بین نسل‌ها و اثرات شرایط اقتصادی - اجتماعی بر آن بررسی شده است. در صورتی که بررسی فقر کودکان (در ابعاد مختلف) می‌تواند دلالت‌های کاربردی بسیاری برای سیاست‌گذاران حوزه رفاه اجتماعی داشته باشد و آن‌ها را در ارزیابی اثرات برنامه‌ها و سیاست‌های اجتماعی بر رفاه کودکان یاری رساند.

بر این اساس برای واکاوی ابعاد فقر خانوارهای دارای کودک رساله دکترای تخصصی اینجانب (در دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی تهران) به تحلیل روند فقر چند بعدی خانوارهای دارای کودک در ایران بر اساس رویکرد نسلی در سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۹۱ اختصاص یافت.

این تحقیق از جمله مطالعات روند بود که با استفاده از داده‌های پیمایش هزینه - درآمد مرکز آمار ایران، روند فقر خانوارهای دارای کودک در حوزه‌های سلامت، تغذیه، مسکن، آموزش و درآمد در چهار گروه سنی (با استفاده از شاخص فقر فوستر، گریو و توربک) مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این تحقیق خانوارهای دارای کودک در کشور (شهری و روستایی) بودند. همان‌طور که می‌دانیم مطابق با تعریف کنوانسیون حقوق کودک سازمان ملل کودک به عنوان افراد زیر هجده سال تعریف می‌گردد اما در این تحقیق به منظور رعایت فواصل سنی - سالی پنج ساله (تقسیم بندی ۵ ساله دوران کودکی و برنامه‌های توسعه پنج ساله) خانوارهای دارای کودک ۱۹ و ۲۰ ساله هم وارد مطالعه شدند.

نمونه تحقیق شامل خانوارهای دارای کودک (تفکیک شده بر اساس چهار گروه سنی ۵-، ۶-۱۰، ۱۱-۱۵ ساله و ۲۰-۱۶ ساله) بودند که همان‌طور که گفته شد اطلاعات آن‌ها توسط مرکز آمار ایران (طرح هزینه - درآمد خانوار) جمع‌آوری شده است. اطلاعات طرح درآمد - هزینه

این یادداشت به درخواست پایگاه فقر پژوهی و برای انتشار در کتاب جستارهای برگزیده جشنواره تقدیر از پایان‌نامه‌های برتر دانشجویی در حوزه‌ی فقر توسط نویسنده تهیه شده است. یکی از تأکیدهای این پژوهش این است که سیاست‌های کاهش فقر چند بعدی شامل مجموعه‌های منسجم و هدفمندی از تدابیر، خدمات و فعالیت‌هایی می‌گردد که به تدوین و اعمال بسته‌های رفاهی برای گروه‌های هدف نظام رفاه اجتماعی اختصاص دارد. با توجه به اینکه پایه رشد و تکامل کودک در خانواده است و آسیب‌پذیری خانوارها در غالب درآمد ناکافی، مسکن نامناسب، آموزش، تغذیه و سلامت ضعیف تأثیرات ناگواری بر سلامت و رفاه کودک می‌گذارد بنابراین اتخاذ سیاست‌های کارا در زمینه ارتقاء بهره‌مندی خانوارها از این بسته‌های رفاهی می‌تواند در کاهش فقر چند بعدی خانوارهای دارای کودک نیز مؤثر باشد.

در سال‌های اخیر رویکردهای چند بعدی و بین بخشی توانسته‌اند دیدگاه‌های پولی به فقر را مورد چالش قرار دهند، به عبارتی در دو دهه اخیر به علت عدم کفایت رویکردهای پولی، فقر به طور فزاینده‌ای به عنوان پدیده‌ای چند بعدی دیده شده است و از آنجاکه دوران کودکی آسیب‌پذیرترین مرحله زندگی است این موضوع به ویژه برای خانوارهای دارای کودک دارای اهمیت است. در طی این دوران کودکان برای تأمین نیازهای اساسی خود به والدین و مراقبان نیازمندند. در چنین شرایطی فقر مانع انتخاب‌های آن‌ها برای کسب مهارت‌ها، قابلیت‌ها و اعتماد مورد نیاز جهت رسیدن به توانایی بالقوه‌شان می‌گردد؛ بنابراین فقر دوران کودکی می‌تواند موانعی برای رشد در تمام طول زندگی (و نیز اثرات بین نسلی) به همراه داشته باشد. جدا از این مسئله فقر کودکان اغلب به صورت ایستا مورد اندازه‌گیری قرار گرفته و کمتر روند

۱. برگرفته از پایان‌نامه دکترای: "تحلیل روند فقر چند بعدی خانوارهای دارای کودک در ایران بر اساس رویکرد نسلی ۱۳۹۱-۱۳۶۳؛ دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی.

خانوار مرکز آمار ایران داده‌های لازم برای انواع مطالعه پیرامون رفتار مصرف‌کنندگان و محاسبه شاخصه‌ای فقر و توزیع درآمد را فراهم می‌سازد. مرکز آمار ایران از فرمول‌های خاص خود برای برآورد حجم نمونه در سطح استانی، شهر و روستا استفاده می‌کند و روش نمونه‌گیری خاصی را برای انتخاب خانوارها اعمال می‌نماید که قابل تعمیم به جامعه شهری و روستایی می‌باشد. لازم بود که برای ابعاد مختلف فقر آستانه‌ای تعریف گردد و سپس با استفاده از شاخص فقر (FGT) نرخ و شدت فقر محاسبه گردد. در این راستا برای فقر درآمدی (هزینه) خانوار دارای کودک در این تحقیق از هزینه‌های مربوط به بودجه خانوار استفاده گردید و خط فقر مطلق کشوری بر اساس رویکرد نیازهای اساسی (روش ارشانشکی) به دست آمد. برای بررسی روند فقر مسکن در خانوارهای دارای کودک با استفاده از ریزداده‌های مرکز آمار ایران (مشخصات محل سکونت و تسهیلات زندگی) از شاخص سطح زیربنای سرانه استفاده گردید که این شاخص میزان کفایت فضای قابل سکونت به ازای هر فرد را می‌سنجد و متوسط فضای قابل سکونت واحد مسکونی به ازای هر نفر را نشان می‌دهد. پایین بودن مقدار این شاخص نشانه‌ای از تراکم نامطلوب سکونتگاه است و به طور کافی بهتر از شاخص نفر در اتاق تراکم سکونت را می‌سنجد. میزان آستانه این سنجه در کشور ۱۶/۵ متر مربع به ازای هر نفر تعیین شده است.

در مطالعه ما با استفاده از رویکرد تحلیل مشارکت مالی خانوار در هزینه‌های سلامت (مواجهه با هزینه‌های کمرشکن) فقر سلامت مورد محاسبه قرار گرفت. به عبارتی برای محاسبه فقر سلامت از شاخص مشارکت مالی خانوار استفاده گردید و آستانه خط فقر را ۰/۴ در نظر گرفته شد به گونه‌ای که اگر نسبت هزینه بهداشت به توان پرداخت خانوار از ۰/۴ تجاوز کند خانوار دچار هزینه‌های کمرشکن می‌شود؛ بنابراین درصد خانوارهای مواجه با هزینه‌های کمرشکن ملاک ما برای قضاوت تعداد فقرای سلامت در هر سال بود. برخلاف شاخص‌های دیگر هر چه در این شاخص میانگین بالاتر باشد نشان‌دهنده بدتر شدن اوضاع است.

همچنین فقر آموزشی بسته به سن کودک با نمایانگرهای مختلفی مورد سنجش قرار گرفت. از آنجاکه برای کودک در سن ۵- ساله سواد و یا مدرک تحصیلی معنا ندارد بنابراین برای خانوارهای دارای کودک در سن ۵- ساله از سطح تحصیلات سرپرست خانوار (مدرک تحصیلی) استفاده شد و آستانه ۵ سال (پایان دوران ابتدایی) به عنوان خط فقر آموزشی کودک به کار گرفته شد. برای گروه سنی ۱۰-۶ ساله با سواد یا بی‌سواد بودن کودک (حضور در مدرسه) ملاکی برای فقر آموزشی او در نظر گرفته شد. برای گروه‌های سنی ۱۵-۱۱ ساله و ۲۰-۱۶ ساله کامل نمودن دوره آموزشی ابتدایی توسط کودک ملاکی برای فقر آموزشی بود. در این تحقیق به منظور محاسبه فقر کودک در بعد تغذیه، با استفاده از طبقه‌بندی سنی-جنسی میزان کالری مورد نیاز برای گروه کودکان، زنان و مردان محاسبه گردید و سپس با اعمال متوسط ارزش سبد کالایی

در استان‌ها و مقیاس معادل، خط فقر غذایی محاسبه گردید. در نهایت با استفاده از شاخص فوستر، گریو و توربیک (FGT) نرخ فقر، شکاف و شدت فقر غذایی مورد محاسبه قرار گرفت. در مطالعه حاضر از رویکرد تمرکز ضعیف و خط فقر تجمیع شده برای محاسبه فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک در کشور استفاده شد. در رویکرد تمرکز ضعیف بر فقر جانشینی بین ویژگی‌های مورد بررسی (حتی اگر برخی از آن‌ها بالاتر از آستانه باشند) امکان پذیر است؛ به عبارت دیگر شاخص‌ها اجازه جانشینی دارند و ویژگی که بالاتر از آستانه فقر است می‌تواند کمبود ویژگی پایین‌تر از آستانه فقر را جبران می‌کند بنابراین افراد (در اینجا خانوارهای دارای کودک) نباید حتماً در همه ویژگی‌ها زیر آستانه فقر قرار داشته باشند تا به عنوان فقیر شناخته شوند.

اما یافته‌های این مطالعه به تفکیک ابعاد و فقر تجمیع شده به قرار زیر می‌باشد:

نتایج مطالعه ما نشان داد که نرخ فقر مسکن در همه گروه‌های به جز گروه سنی ۵- ساله در سه دوره اخیر (سال‌های ۱۳۸۳، ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱) نزولی بود و این روند در گروه سنی ۵- ساله با نوسان همراه بود. در سال ۱۳۷۳ در اغلب گروه‌های سنی میزان فقر مسکن بالاتر از سال‌های دیگر بود. همچنین در بین این گروه‌های سنی خانوارهای دارای کودک گروه ۵- ساله در اغلب سال‌ها نسبت به گروه‌های دیگر فقر مسکن بالاتری را تجربه کردند. نرخ فقر آموزشی در خانوارهای دارای کودک گروه سنی ۵- ساله بالاتر از سایر گروه‌های سنی بود (در اغلب سال‌های مطالعه). همچنین در سال‌های مطالعه گروه سنی ۱۵-۱۱ ساله نسبت به سایر گروه‌ها فقر آموزشی کمتری را تجربه کرده بودند و در این گروه سنی و گروه سنی ۵- ساله شاخص فقر آموزش در دوره‌های اخیر روند کاهشی داشت اما در گروه‌های سنی دیگر این روند با نوسان همراه بوده است. نکته دیگری که مشهود است بالا بودن شاخص‌ها در همه گروه‌های سنی در سال‌های اولیه مطالعه (نسبت به سال‌های انتهایی) است.

نرخ فقر سلامت در گروه‌های سنی از روند خاصی تبعیت نمی‌کرد و این شاخص با نوسانات زیادی همراه بود. نرخ فقر سلامت در سال ۱۳۷۳ بالاتر از سال‌های دیگر در تمام گروه‌های سنی بود. همچنین نرخ فقر سلامتی در خانوارهای گروه سنی ۱۵-۱۱ ساله در دوره‌های اخیر روندی صعودی داشته اما در سایر گروه‌های سنی با نوساناتی همراه بود.

نرخ فقر تغذیه در خانوارهای دارای کودک گروه سنی ۵- ساله پایین‌تر از سایر گروه‌های سنی بود. همچنین این نرخ در خانوارهای دارای کودک گروه سنی ۲۰-۱۶ ساله در دوره‌های اخیر روند صعودی داشته اما در سایر گروه‌ها با نوسان همراه بود. در بین سال‌های مطالعه سال ۱۳۶۸ میزان فقر تغذیه در اغلب گروه‌های سنی بالاتر از سال‌های دیگر بود. نرخ فقر درآمدی

برنامه چهارم توسعه با اینکه اساساً برنامه‌ای با رویکرد رفاهی بوده است (تأکید بر توزیع عادلانه درآمدها، افزایش تأمین نیازهای اساسی مردم از قبیل مسکن، تغذیه، آموزش و سلامت) اما در عمل این برنامه در کاهش فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک موفق عمل ننموده است که شاید یکی از دلایل عمده آن عدم اجرایی نمودن بسیاری از مفاد آن از سوی دولت نهم بوده باشد (علاوه بر ضعف هماهنگی بین بخشی، فقدان یک چارچوب منطقی، نظام مند و عدم استنباط واحد از ارتباطات درونی میان ابعاد مختلف فقر).

در مجموع این مطالعه نشان داد نرخ فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک در سال‌های مطالعه نوسان داشته و به‌ویژه در دوره‌های اخیر افزایشی بوده است. بالاتر بودن این نرخ در گروه‌های سنی جوان‌تر نشان‌دهنده محرومیت‌های چندبعدی در اوایل زندگی کودک است که می‌تواند دلالت‌هایی برای سیاست‌گذاران سلامت و رفاه خانوارها به همراه داشته باشد. سیاست‌های کاهش فقر چندبعدی شامل مجموعه‌های منسجم و هدفمندی از تدابیر، خدمات و فعالیت‌هایی می‌گردد که به تدوین و اعمال بسته‌های رفاهی برای گروه‌های هدف نظام رفاه اجتماعی اختصاص دارد. با توجه به اینکه پایه رشد و تکامل کودک در خانواده است و آسیب‌پذیری خانوارها در غالب درآمد ناکافی، مسکن نامناسب، آموزش، تغذیه و سلامت ضعیف تأثیرات ناگواری بر سلامت و رفاه کودک می‌گذارد بنابراین اتخاذ سیاست‌های کارا در زمینه ارتقاء بهره‌مندی خانوارها از این بسته‌های رفاهی می‌تواند در کاهش فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک نیز مؤثر باشد.

* مهدی نصرت‌آبادی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

در خانوارهای دارای کودک گروه سنی ۱۰-۶ ساله بالاتر از سایر گروه‌های سنی بود (در بیشتر سال‌های مطالعه). همچنین در تمام گروه‌های سنی به جز گروه سنی ۲۰-۱۶ ساله این نرخ در دوره‌های اخیر روند صعودی داشت. در بین سال‌های مطالعه سال ۱۳۶۸ میزان فقر درآمدی در همه گروه‌های سنی بالاتر از سال‌های دیگر بود.

همچنین نتایج نشان داد که نرخ فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک در سال‌های مطالعه دارای نوسان و به‌خصوص در دوره برنامه چهارم توسعه و سال ۱۳۹۱ افزایشی بود. بالاترین میزان نرخ فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک گروه سنی ۵-۰ و ۲۰-۱۶ ساله مربوط به سال ۱۳۷۳ بود و این در حالی است که در دو گروه سنی دیگر سال ۱۳۹۱ بالاترین میزان نرخ فقر چندبعدی را داشته است. نکته بسیار مهم در این مطالعه این بود که در بسیاری از سال‌ها و گروه‌های سنی نرخ فقر درآمدی متفاوت از نرخ فقر چندبعدی بود که نشان‌دهنده این مطلب است که سیاست‌های اتخاذی برای فقر درآمدی نمی‌تواند طبیعت چندوجهی فقر را به‌طور کامل برطرف سازد و توجه به موضوع فقر از رویکرد چندبعدی مستلزم داشتن دیدگاهی همه‌جانبه در بخش‌های توسعه انسانی (از قبیل آموزش، سلامت، تغذیه و مسکن) است و نایبستی فقر را تنها از زاویه کاستی درآمد (هزینه) مورد سنجش قرار داد.

بر اساس یافته‌های پژوهش ما نرخ و شدت فقر چندبعدی گروه‌های سنی جوان‌تر (۵-۰ ساله و ۱۰-۶ ساله‌ها) بیشتر از دو گروه سنی دیگر بود. این یافته از آنجا دارای اهمیت است که وجود محرومیت‌های چندگانه در کودکان در اوایل زندگی اثرات بسیار نامطلوب و پایداری بر رفاه و سلامت آینده آن‌ها خواهد گذاشت.

اگر بخواهیم نگاهی جزئی‌تر به روند فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک بر اساس برنامه‌های توسعه بیندازیم باید اشاره داشت که به جز در گروه سنی ۱۰-۶ (که روند این شاخص با نوسان همراه بود) در سایر گروه‌های سنی در طول اجرای برنامه‌های دوم و سوم توسعه شاهد روند کاهشی در میزان و شدت فقر چندبعدی خانوارهای دارای کودک هستیم و در دوره اجرای برنامه چهارم توسعه (سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۸) و نیز سال ۱۳۹۱ (برنامه پنجم توسعه) روند فقر چندبعدی اغلب گروه‌های سنی افزایشی بوده است. در برنامه دوم توسعه مقوله عدالت اجتماعی جزء اولویت‌های برتر برنامه قرار گرفته بود و در برنامه سوم توسعه مسئله اشتغال، بهره‌وری نیروی کار مورد تأکید قرار گرفته بود. در برنامه سوم توسعه در فصل پنجم آن (نظام تأمین اجتماعی و یارانه‌ها) به این موارد اشاره شده بود: حمایت‌های بخش غیربیمه‌ای پیشگیری، توان بخشی و حمایتی برای نیازمندان و خدمات ویژه در برنامه‌های بخش اشتغال، مسکن و آموزش برای گروه‌های نیازمند. به نظر می‌رسد این برنامه‌ها و سیاست‌های اتخاذی در برنامه سوم توسعه توانسته بر کاهش فقر در ابعاد رفاهی خانوارهای دارای کودک اثرگذار بوده باشد؛ اما

کاهش فقر با بازگشت به قانون اساسی

گفت‌وگو با دکتر حبیبزاده، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

وارونگی‌هایی شده است که به فقر و نابرابری دامن می‌زنند. مصرف‌گرایی به تمام حوزه‌های زندگی اجتماعی جامعه ایرانی سرایت یافته و از این حیث جامعه را تهدید می‌کند. امروزه نسبت به چند دهه قبل افراد و خانواده‌ها خود را بیشتر در معرض شکاف‌ها و تبعیض‌ها حس می‌کنند، و این مسئله به خودی خود باعث ایجاد ناامنی و احساس حقارت در افراد می‌شود.

❶ **رویکردهای بسیاری در کشور وجود دارند که از این نابرابری به عنوان موتور محرکه و عامل حرکت جامعه یاد می‌کنند. به نظر شما وجود تبعیض و نابرابری تا چه حدی در جامعه قابل پذیرش است؟**

عدالت به این معناست که هرکس به اندازه توانایی خود امکان حضور و مشارکت در جامعه را داشته باشد و از این رو دولت باید امکانات اولیه و اساسی جهت حضور و رشد افراد در جامعه همچون اشتغال، مسکن، ازدواج و تحصیلات را فراهم کند. براساس قانون اساسی ما تحصیلات رایگان یکی از اصول مهم قانون اساسی ماست، اما این اصل امروزه به تمسخر گرفته شده و آموزش و پرورش حتی در سطح آموزش ابتدایی به یکی از راه‌های کسب درآمد تبدیل شده است. تبعیض به این معناست که فردی صرفاً بنا به موقعیت و جایگاه خود از مواهبی برخوردار باشد که دیگران از آن محروم هستند. این موضوع منجر به ایجاد فساد می‌شود. نکته قابل اهمیت این است که فقر لزوماً منجر به فساد نمی‌شود. نمونه این وضعیت را می‌توان در سال‌های جنگ جستجو کرد که با وجود عدم تمکن مالی خانواده‌ها فساد به اندازه امروز وجود نداشت. اما عکس آن صادق است، یعنی فساد قطعاً به فقر و گسترش آن منجر می‌شود. باید توجه داشت که همین جشنواره‌ای که مرکز شما در صدد برگزاری آن است، باید به عنوان یک هشدار و زنگ خطر به صدا دربیاید؛ چه شد و جامعه ما به چه سمتی حرکت کرده است که امروز فقرپژوهی باید در اولویت مسائل این جامعه قرار بگیرد.

در راستای ایجاد پیوند و تعامل سازنده میان پژوهشگران حوزه‌ی فقر با حوزه‌ی اجرا و سیاست‌گذاری مرتبط با فقر، معاونت رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با برگزاری جشنواره تقدیر از پایان‌نامه‌ی برتر دانشجویی در حوزه فقر در صدد بررسی و شناسایی مهم‌ترین آثار و دستاوردهای پژوهشی حوزه‌ی فقر است تا با معرفی این آثار و مبدعان و صاحبان آن به حوزه‌ی سیاست‌گذاری، امکان تقویت تعامل و هم‌افزایی میان حوزه‌ی پژوهش و اجرا فراهم شود. در همین راستا و به منظور روشن ساختن اهمیت اهداف این جشنواره، این مصاحبه با آقای دکتر حبیبزاده، استاد حقوق دانشگاه تربیت مدرس تنظیم شده است.

❷ **به نظر شما عمده‌ترین علت بوجود آورنده فقر کنونی در جامعه ما چیست؟**

فقر جنبه‌های مختلفی دارد، آن جنبه‌ای از فقر که شما در حال حاضر بر آن متمرکز شده‌اید، ناظر به فقر اقتصادی است. اما باید توجه داشته باشیم فقر ابعاد گوناگونی دارد. مثلاً فقر حقوقی که در رشته ما مورد بررسی قرار می‌گیرد، موضوعی است که جامعه ما به شدت درگیر آن است و نتیجه آن فقدان حاکمیت قانون است. جامعه‌ای که با فقر حقوقی مواجه است، حاکمیت قانون در آن متزلزل می‌شود. با مد نظر داشتن انواع گوناگون فقر می‌توان منشأ و مبنا تمامی آن‌ها را «تبعیض» دانست. اگر جامعه دچار تبعیض در حوزه‌های گوناگون از جمله حوزه اقتصادی و مدیریتی نباشد، نباید فقر وجود داشته باشد. از سوی دیگر براساس اندیشه دینی هم طبق آیه شریفه که می‌فرماید از آن چه بیش از حد دارید، انفاق کنید، اگر جامعه ما جامعه‌ای اسلامی می‌بود، که متأسفانه این طور نیست، باید براساس این آیه عمل می‌شد و در این صورت اساساً فقر مجال بروز پیدا نمی‌کرد. من ریشه فقر را در دو عامل تبعیض و آداب اجتماعی می‌دانم. البته منظور من این نیست که آداب اجتماعی باید حتماً اسلامی باشند، تا مانع گسترش فقر شوند. در این حوزه حتی آداب و سنن ملی و ایرانی ما نیز دچار تحریف و

📌 لطفا در این خصوص بیشتر توضیح دهید. به نظر شما اساسا چه لزومی دارد فقر و نابرابری موضوع پژوهش های دانشگاهی باشد؟

این پژوهش ها از آن نظر حائز اهمیت هستند که مسئولان و سیاست گذاران را متوجه وجود فقر در جامعه و آثار، تبعات و عواقب آن می نمایند. این پژوهش ها می توانند به عنوان هشدار می مد نظر قرار بگیرند که نشان می دهند در صورت توجه نکردن به فقر و عدم اقدام در جهت کاهش آن جامعه ما در آینده با چه پیامدها و خطراتی ممکن است مواجه شود، پیامدهایی که می تواند به مراتب سخت تر و خطرناک تر از حوادث آبان ماه باشند. از سوی دیگر در کنار فقر پژوهی باید به مسئله فساد پژوهی نیز توجه ویژه ای داشت. چون این دو لازم و ملزوم یکدیگرند و همدیگر را تشدید می کنند و عامل تنظیم کننده این دو نیز عدالت است. به این معنا باید به فقیر امکانات داده شود و مورد توجه واقع شود و فرد فاسد نیز مجازات و تنبیه شود. مجازات فاسدان نیز باید بیشتر به سمت پیشگیری سوق پیدا کند، در حالی که متأسفانه در این زمینه هم ما شاهد تبعیض هستیم و به فسادها هم به شکلی عادلانه رسیدگی نمی شود.

📌 شما برای مبارزه با فقر چه راهکارهای دیگری پیشنهاد می کنید؟

ما باید به سمت عدالت و گسترش آن حرکت کنیم. و برای رسیدن به این مهم باید کار فرهنگی صورت پذیرد. کار فرهنگی هم با شعار و سخنرانی انجام نمی شود. تنها راه این است که مدیران و مسئولان در میان مردم باشند و از نزدیک دغدغه های آن ها را لمس کنند. الگوی دینی ما این است که حاکمان در ردیف مردم قرار گیرند. حاکمی که با اتومبیل شخصی و چهار خودرو محافظ تردد می کند، نمی داند که مردم در ترافیک های چند ساعته چه می کشند. حاکمی که در هوای آلوده تهران در ویلایش در اطراف تهران سکونت می کند، درکی از مشکل آلودگی هوایی ندارد. همین وضعیت آلودگی هوایی نتیجه فقر گسترده جامعه ماست که نمی تواند زیرساخت های آلاینده خود را اصلاح کند. فقر با گفتار درمانی حل نمی شود و کار عملی و فرهنگی می خواهد. امروز بین فقرا و حکومت بیشترین فاصله وجود دارد، در حالی که در زمان جنگ چنین نبود. در زمان جنگ حتی فرودست ترین خانواده ها نیز با حکومت احساس هم دردی داشتند و به نوبه خود به کشور کمک می کردند. شکاف دولت و ملت در دو دهه اخیر به اوج خود رسیده است و حوادث آبان ماه نیز این واقعیت را تأیید کرد و کسانی که فشار به گلوئی آن ها رسیده و شرمنده خانواده خود بودند، به خیابان ها آمدند و اعتراض کردند. این افراد همان کسانی بودند که در انقلاب و جنگ دست اندر کار بوده اند، اما امروز بیشترین فشار را تحمل می کنند. راهکار مقابله با فقر این است که به این افراد مجددا توجه شود. توجه هم با گفتار درمانی ممکن نمی شود. پس از وقایع آبان ماه هر کدام از مسئولین

اظهار نظر کردند، اما این ها گفتار درمانی است. این آقایان باید تشریف بیاورند در میان مردم، همان مردمی که آن ها را سرکار آورده اند، همان مردمی که انقلاب و جنگ را حفظ کردند. بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی حتی رهبر هم با افراد جامعه برابر است، اما امروزه حتی مدیران میانی هم فاصله عمیقی از مردم دارند و زندگی هایشان با مردم عادی قابل مقایسه نیست. بنابراین تنها راه مواجهه با مسائل متعدد کشور ما، من جمله مسئله فقر و نابرابری، نهضت بازگشت به قانون اساسی است.

ورود دیوان محاسبات ممنوع

دادستان دیوان در گفت‌وگو با «شرق» از درهای بسته شهرداری‌ها و بانک‌ها به روی شفافیت می‌گوید

مرضیه امیری: پرداختی و دریافتی‌های میلیاردی، فیش‌های نجومی، طرح‌ها و پروژه‌های صوری برای برداشت اسکناس، بازگشت دوباره دست‌های بازنشسته و بازخریدشدگان رانتی به خزانه و هزاران هزار موضوع دیگر که اگرچه هدررفت بیت‌المال است و ناعادلانه اما تخلف و مغایر قانون به حساب نمی‌آید. بعد از اصلاح قانون مدیریت خدمات کشوری که از پس جنجال‌های فیش‌های نجومی بیمه مرکزی و صندوق توسعه ملی درآمد و به ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان و تعیین کف و سقف حقوق مدیران دولتی رسید، بسیاری از منتظران اصلاحات را خشنود کرد که این بار قانون می‌تواند جلوی فساد را بگیرد. اما بعد از گذشت بیش از دو سال از این بحث‌ها و اصلاح قانون، شاید بتوان با صراحت و سخت‌گیرانه گفت هیچ چیز تغییر نکرد. همچنان که رئیس دیوان محاسبات در پاسخ به این سؤال که آیا هنوز پرداختی‌های نجومی داریم، به یک پاسخ یک‌کلمه‌ای «بله» اکتفا می‌کند و شرکت‌های دولتی را حیات خلوت بازنشستگان می‌خواند. برای توضیح جزئیات بیشتر درباره پاسخ‌های کوتاه رئیس دیوان محاسبات به سراغ دادستان دیوان رفتیم. فیاض شجاعی در گفت‌وگو با «شرق» از دیوار محکمی حرف می‌زند که خود قانون مدیریت خدمات کشوری بر سر راه شفافیت و شناسایی عملکرد مالی شرکت‌های دولتی کشیده است. به گفته او قانون مدیریت خدمات کشوری بیشتر از آنکه مانع و کنترل‌گر باشد، استثنا دارد؛ هر فرد یا شرکتی که منافعش درگیر بوده، توانسته خود را از قانون مستثنا کند. یک قانون و هزاران تفسیر و برداشت به قیمت برداشت‌های غیرضرور و نجومی از خزانه که حتی نمی‌توان نام آنها را غیرقانونی و تخلف گذاشت. دادستان دیوان محاسبات خود معترف است که دیوان به اطلاعات جامع از میزان دریافتی و پرداختی شرکت‌های دولتی، خصوصاً نسل دوم و سوم که سهام دولت در آنها زیر ۵ درصد است، دسترسی ندارد. طبق قانون شرکت‌هایی که موسوم به نسل دوم و سوم هستند، سهام دولت در آنها زیر ۵ درصد است، از بودجه عمومی ارتزاق می‌کنند اما قرار نیست

پاسخی دهند که این بودجه را کجا و چگونه خرج می‌کنند. دادستان دیوان محاسبات از این شرکت‌ها به عنوان «گرفتاری» یاد می‌کند که هیچ نهاد ناظر و بازرسی را صالح بر بررسی عملکرد خود نمی‌داند. قانون به آنها اجازه کتمان و برداشت بی‌رویه از خزانه داده. اما آیا افکار عمومی پرداختی‌ها و دریافتی‌های شرکت‌های دولتی، به‌کارگیری بازنشستگان و بازخریدشدگان در شرکت‌های دولتی و ارتزاق چندباره آنها از بیت‌المال را قبل از اصلاح قانون مدیریت خدمات کشور ناعادلانه و اکنون بعد از اجرای اصلاحیه آن عادلانه می‌داند؟

🕒 **دایره شمول دیوان محاسبات درباره بررسی عملکرد مالی شرکت‌های دولتی تا**

حقوق نجومی

کدام دسته از شرکت های دولتی را شامل می شود؟ آیا آمار و اطلاعاتی به دست آورده اید که چند نفر بازنشسته در شرکت های دولتی مشغول به فعالیت شده اند؟

پاسخ به این سؤال یک توضیح دارد. قانونی در یک مقطع زمانی وضع شد که اشاره داشت به کارگیری تمامی بازنشستگان و بازخریدشدگان در موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه هایی که به نحوی از بودجه کل کشور استفاده می کنند، ممنوع است. مضمون این ماده واحده این بود که از تاریخ ابلاغ این قانون، به کارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات مربوطه بازنشسته یا بازخرید شده یا شوند، در دستگاه های اجرائی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ و همه دستگاه هایی که به نحوی از لحاظ بودجه عمومی کل کشور استفاده می کنند، ممنوع است. دستگاه های اجرائی احصاء شده موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری شامل تمامی وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت های دولتی و تمامی دستگاه هایی که ذکر یا تصریح نام آنها لازم است، مانند شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک ها و بیمه های دولتی می شوند. بنابراین چنانچه کسی بازنشسته یا بازخرید شده باشد یا بشود و بخواهد در این دستگاه ها مجدداً مشغول به کار شود، مشمول ممنوعیت این ماده واحده می شد. علاوه بر آن علی الاطلاق، اشتغال در هر دستگاهی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی کل کشور استفاده می کند نیز ممنوع اعلام شده بود. نکته مهم تبصره یک ماده واحده مصوب سال ۹۵ این بود که مستثنیات اجرای این قانون را احصاء کرده بود. در تبصره یک این ماده عنوان شده بود مقامات مذکور در ماده ۷۱ قانون مدیریت خدمات کشوری و هم ترانز آن ها، ایثارگران، فرزندان شهدا و جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر، نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و دارندگان اجازات خاصه از مقام معظم رهبری از شمول این قانون مستثنا بودند. مقامات مذکور مستثنا شده در این تبصره، همان سمت هایی بودند که بنا بر ماده ۷۱ قانون خدمات کشوری، مدیریت های سیاسی محسوب شده و دارندگان آن سمت ها به عنوان مقامات مهم کشور از این امتیاز بهره مند بودند تا از اجرای قانون مستثنا شوند. این سمت ها شامل رؤسای سه قوه، معاونان اول رئیس جمهور، نواب رئیس مجلس شورای اسلامی و اعضای شورای نگهبان، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و معاونان رئیس جمهور، استانداران، سفرا، معاونان و وزرا می شد؛ بنابراین بحث ممنوعیت به کارگیری فقط در دستگاه های دولتی نبود و در دستگاه هایی که موضوع ماده واحده ۵ قانون بودند اعم از دولتی و غیردولتی و حتی نهادهای عمومی غیردولتی را هم شامل می شود. همچنین می گوید هرگونه دستگاهی که به نحوی از بودجه دولت برخوردار است؛ این نحوی از انحاء، دامنه گسترده ای دارد و حتی دستگاه ها و شرکت هایی که به شکل کمک از بودجه کل کشور

ارتزاق می کنند نیز در دامنه این ماده قرار می گیرند. منتها دیوان محاسبات به موجب ماده ۲ ذیل قانون دیوان، یک صلاحیت خاصی دارد که به همه دستگاه ها اعم از وزارتخانه ها و نهادهایی که از بودجه استفاده می کنند، رسیدگی می کنند و هر واحدی که طبق اصول ۴۴ و ۴۵ قانون اساسی مالکیت عموم بر آن مترتب است، مشمول رسیدگی است. بنابراین صلاحیت ورود دیوان به حسابرسی شرکت ها و مؤسساتی است که دامنه آن ذیل تبصره ماده ۲ آمده است. بحثی هم بود تحت قانون منع به کارگیری بازخریدان و بازنشستگان در این دستگاه ها که مقوله ای جدا از صلاحیت بررسی این ماده است که به دیوان اجازه داده شد در این مسئله هم ورود پیدا کند. ما از آن زمان به تمام دستگاه های مشمول رسیدگی خودمان وارد شدیم و حتی جلسات متعددی با سایر دستگاه های مرتبط برای هماهنگی با دیوان محاسبات انجام شد. در این خصوص، با سازمان بازرسی، سازمان امور اداری و استخدامی، دیوان عدالت اداری و چند نماینده طراح جلساتی تشکیل دادیم تا ابهامات قانون را احصاء کنیم. تا زمانی که مجلس این ابهامات را برطرف نکند، باید بر اساس صلاح دید خودمان برداشت کنیم. چیزی که اخیراً بحث شد و رئیس دیوان گفتند، این بود که شرکت های دولتی از نوع دوم و سوم، تبدیل به حیاط خلوت بازنشستگان شده است. منظور ایشان را تا جایی که من مطلع هستم، می توان این طور توضیح داد؛ ما یک سری شرکت دولتی داریم که ۵۰ درصد سهام به بالای آنها مربوط به دولت است که به این شرکت ها، شرکت های نسل اول می گوئیم. بعضی از این شرکت ها می گویند نوع دوم تأسیس می کنند. ما این شرکت ها را هم

شرکت دولتی تلقی می‌کنیم. گرفتاری ما این نوع شرکت‌ها هستند. برخی شرکت‌های دولتی نوع اول یا شرکت‌های نوع دوم، در شرکت‌های دیگر سهام‌دار هستند؛ منتها میزان سهام آنها زیر ۵۰ درصد است؛ بنابراین با تعریف قانونی، شرکت دولتی محسوب نمی‌شوند، اما سهامدار آنها دولت است. اینها از نظر رسیدگی و حساب‌های مالی، مشمول رسیدگی دیوان محاسبات نیستند. فعالیت و عملکرد مالی آنها در خود شرکتشان بررسی می‌شود؛ یعنی مستقیم در این شرکت‌ها حسابرس مستقر برای رسیدگی به عملکرد مالی نداریم.

🔴 آقای فیاض‌شجاعی من به بخش دوم سؤال اولم بازمی‌گردم؛ چه تعدادی بازنشسته در حال حاضر خلاف ممنوعیت قانونی، در شرکت‌های دولتی مشغول به فعالیت هستند؟ آیا استثنائاتی مانند سهمیه خاص امکان‌های دورزدن قانونی رافراهم کرده است؟

ما الان بحث مان روی استثنائات نیست؛ اتفاقا این بخش که جزء امور قانونی است که اتفاق می‌افتد.

🔴 پس به جز استثنائات، بازنشستگان دیگری نیز در شرکت‌های دولتی مشغول به فعالیت هستند؟

بله و حتی منکر هم نیستند. برای مثال عرض می‌کنم؛ شرکت دخانیات، شرکتی است که بیش از ۵۰ درصد سهام آن متعلق به صندوق بازنشستگی فولاد است. ماهیت صندوق بازنشستگی فولاد، خود تا چند هفته پیش در حاله‌ای از ابهام بود که این صندوق دولتی است یا غیردولتی. خوشبختانه اخیرا دیوان عدالت اداری به موجب رأی عمومی دیوان، صندوق بازنشستگی فولاد را یک مؤسسه و صندوق دولتی تلقی کرده است. زمانی که این شرکت دولتی اعلام شد، به تبع آن شرکت دخانیات که تا چند وقت قبل به جهت ابهام دولتی تلقی نمی‌شد، اکنون شرکتی دولت تلقی می‌شود. ما اکنون باید وارد دخانیات شویم تا کشف کنیم چند نفر از مدیران و اعضای هیئت‌مدیره آن از مصادیق بازنشستگان و بازخریدان هستند. زمانی که یک سری شرکت‌ها هستند که به علت عدم تلقی شرکت دولتی، با اینکه دولت در آن سهامدار است، ولی به دلیل خلأ قانونی در دایره شمول بازرسی ما نمی‌گنجند.

آیا برآوردهایی درباره سقف دریافتی مدیران و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های دولتی به طور عام و دریافتی بازنشستگان در این شرکت‌ها دارید؟

کار ما که تخمینی نیست. ملاحظه‌ای هم در اعلام آن نداریم. از آنجا که ما یک مرجع رسیدگی رسمی هستیم و سروکارمان با اعداد و ارقام است، معمولاً از طرح تخمینی یک مسئله خودداری

می‌کنیم. ما به شرکت‌های دولتی که در تعریف قانون شرکت دولتی نامیده می‌شوند، رسیدگی نسبتاً جامعی داریم؛ یعنی تمام فعالیت‌ها و عملیات مالی را رصد می‌کنیم.

چند وقت پیش سؤالی از آقای عادل‌آذر پرسیده شد مبنی بر اینکه آیا در شرکت‌های دولتی دریافتی‌های نجومی داریم؟ و ایشان یک پاسخ صریح «بله» دادند؛ اما به همین اکتفا کردند و توضیحی از جزئیات ندادند. اجازه دهید این سؤال را یک بار دیگر ما از شما بپرسیم. آیا حقوق‌های نجومی در شرکت‌های دولتی پرداخت می‌شود؟

ما این سؤال را باید این‌طور پاسخ دهیم. ما یک سری دستگاه‌ها اعم از شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌های مشمول رسیدگی دیوان محاسبات کشوری داریم که اینها را زمانی که رسیدگی می‌کنیم، رسیدگی جامع است. از این به بعد که دریافتی و پرداختی آنها منطبق قانون است یا خیر. دوم اینکه آیا افرادی که در این دستگاه‌ها و شرکت‌ها به کار گرفته شدند، از مصادیق بازنشستگان و بازخرید شده‌های مشمول قانون منع هستند یا خیر و سایر مقرراتی که باید در آن‌ها رعایت شود. ما در اینجا مشکلی نداریم، نمی‌گوییم در رسیدگی‌هایمان به هیچ‌گونه پرداختی نجومی و غیرقانونی نمی‌رسیم اما به محض اینکه برخورد کنیم به پرداخت و به‌کارگیری غیرقانونی، فوراً گزارش می‌کنیم.

🔴 با توجه به اینکه مبنای دیوان محاسبات بر شفافیت است، آیا می‌توانید نمونه‌هایی از این موارد را ذکر کنید؟

بله. ما اکنون دستگاه‌هایی داریم که مشمول رسیدگی ما هستند، دعوایی هم نداریم، آنها اختیار عمل ما را در رسیدگی پذیرفته‌اند که به موجب قانون برای رسیدگی به عملکرد مالی مورد صلاحیت دیوان محاسبات هستند، هیچ ابهامی هم وجود ندارد مانند بانک‌ها و بیمه‌های دولتی یا شرکت‌ها و مؤسسات دولتی. از قدیم الایام رسیدگی می‌کردیم و اکنون هم رسیدگی می‌کنیم. این‌طور هم نیست که موارد تخلف پیدا نشود، خیر هر سال پرونده‌های بسیار زیادی از تخلفات مالی و غیرقانونی در این دستگاه‌ها و نهادها پیدا می‌شود، شاهد آن بیش از هزار پرونده مالی علیه شرکت‌هاست که اکنون روی میز قوه قضائیه یا در حال رسیدگی است یا تعیین تکلیف شده است. اضافه پرداختی‌ها و خلاف قانون‌ها رسیدگی می‌شود. در اینجا ابهامی نداریم. ما مشکل‌مان درباره بعضی از دستگاه‌هایی است که به اعتبار و اعتقاد خودشان مشمول رسیدگی ما نیستند. در این راه هم از استنباط و تفاسیری بهره می‌برند که از ابهامات متن قانون نشئت می‌گیرد. عمده مشکل ما در جایی اتفاق می‌افتد که ورود و صلاحیت دیوان محاسبات برای بررسی و بازرسی مبهم است؛ برای مثال شهرداری‌ها از قدیم الایام می‌گفتند ما در بحث منابع داخلی‌مان که عمده فعالیت شهرداری‌ها در آن شکل می‌گیرد، تحت شمول بررسی دیوان محاسبات نیستیم. اول ما باید این موضوع را حل کنیم و بعد از آن ببینیم در شهرداری‌ها چقدر پرداختی‌های خلاف قانون، نجومی و بریزوپیش بدون هیچ عملکردی یا حتی عملکرد غیرضرور وجود دارد. آیا بازنشستگان در شهرداری‌ها به کار گرفته می‌شوند. اما آنچه واقعیت است این است که در شهرداری‌ها به بررسی و بازرسی‌های ما وابسته است.

📍 تاکتیک اطلاعاتی هم در این باره به شما رسیده است؟

ما با اینکه کاملاً به اصل اطلاع‌رسانی معتقد هستیم و با ارائه گزارش‌های شفاف و افشاگرانه دیوان محاسبات در دوره‌های مختلف با کمک رسانه‌ها از جمله «شرق»، توانسته‌ایم تا حدی در برابر فساد اداری بایستیم، اما معتقد هستیم برخی اطلاع‌رسانی‌ها چالشی جدی ایجاد می‌کند. ما نمی‌گوییم که پرداخت خلاف قانون صورت نمی‌گیرد، اتفاقاً می‌گیرد و زیاد هم هست. می‌گوییم در شرکت‌های دولتی تحت بازرسی دیوان محاسبات ظرفیت شناسایی داریم و پرونده‌هایی را باز می‌کنیم. ما مشکل‌مان با جاهایی است که فی‌البداهه ما را صالح به رسیدگی نمی‌دانند. مانند شرکت‌هایی که کمتر از ۵۰ درصد سهام آنها متعلق به دولت است یا شرکت‌هایی که عمدتاً سهام عدالت را مدیریت می‌کنند؛ مانند بانک تجارت، بانک صادرات یا شرکت‌هایی مانند شرکت مس، شرکت فولاد خوزستان، هرمزگان و فولاد مبارکه و شرکت ذوب آهن. شرکت‌هایی هستند که دولت کمتر از ۵۰ درصد در آنها سهام دارد، در آنها به روی ما بسته است و نمی‌دانیم در آنجا چه می‌گذرد. بلکه قطعاً اطلاعاتی جسته و گریخته از

فساد و تخلف در آنها به ما می‌رسد؛ اما زمانی که نمی‌توانیم رسیدگی کنیم و مشمول رسیدگی ما نیستند، اسناد مالی آنها در دسترس ما قرار نمی‌گیرد، چگونه می‌توانیم برخورد کنیم. آن اطلاعاتی هم که به دست ما می‌رسد، فقط در حد خبر باقی می‌ماند و نمی‌تواند به گزارش مدون و منسجمی علیه فساد و تخلف منجر شود. محدودیتی برای ما مبتنی بر تفسیر شورای نگهبان از اصل ۵۵ قانون اساسی ایجاد شده که براساس آن مقرر شده دیوان محاسبات به بودجه رسیدگی کند و دستگاه‌هایی که از بودجه عمومی ارتزاق می‌کنند؛ اما درباره شرکت‌هایی که با تفسیر ادعا می‌کنند از بودجه عمومی استفاده نمی‌کنند، مشمول رسیدگی ما نیستند. مگر اینکه سایر نهاد‌های رسیدگی مانند سازمان بازرسی کل کشور چون با این محدودیت مواجه نیستند، بروند این نهادها، مؤسسات و شرکت‌ها را رصد کنند و زمانی که با موارد تخلف مواجه می‌شوند؛ مانند به‌کارگیری بازنشستگان و بازخریدکننده‌ها، پرداختی‌ها و دریافتی‌های غیرمتعارف، غیرضرور و غیرقانونی، به ما گزارش دهند و ما از طریق گزارش آنها که قابل اتکا هستند، بتوانیم ورود کنیم. بلکه ما به اطلاعاتی می‌رسد؛ مثلاً فردی گزارش داد در فلان دستگاه بازنشسته به کار گرفته شده و نجومی بگیر بوده، ما رسیدگی می‌کنیم اما چون به‌طور کلی ما با این شرکت‌ها اختلاف صلاحیتی داریم و آنها ما را صالح نمی‌دانند، این اطلاعات ما جامع و کامل نیست. شرکت‌های دولتی بالای سهام ۵۰ درصد دولت و به تبع آن بدون هیچ چالشی مشمول رسیدگی ما هستند، ما دیگر پرداختی غیرقانونی نداریم؛ یعنی نه اینکه نداشتیم، داشتیم، اما با آنها برخورد کردیم. اما در شرکت‌هایی که به زعم ما از بودجه دولتی ارتزاق می‌کنند، به زعم قانون چون زیر ۵۰ درصد سهام آنها متعلق به دولت است، دولتی نیستند، پرداخت و دریافتی نجومی داریم، بازنشستگان و بازخریدشدگان به کار گرفته شده به صورت ممنوع و غیرقانونی هم داریم؛ به عنوان نمونه، شرکت دخانیات تا قبل از رأی دیوان عدالت اداری از جمله شرکت‌هایی بود که مشمول رسیدگی دیوان محاسبات نبود، اما با تعریف جدید مشمول رسیدگی ما شد. اکنون ما مأموران و بازرسانی را به آنجا فرستاده‌ایم و آنها در حال بررسی دقیق از عملکرد مالی و وضعیت دریافتی و پرداختی پرسنی و به تبع آن ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان و بازخریدشدگان هستند.

📍 نتایج بررسی شما حاوی چه اطلاعاتی تا به اینجای کار است؟

هنوز جمع‌آوری اطلاعات ما تکمیل نیست، اما می‌توان منتظر گشایش پرونده‌هایی بود.

📍 دیوان محاسبات در خصوص رفع خلأهای قانونی و همچنین سوءتفسیرها از قانون که موجب بسته شدن درهای شرکت‌ها و بانک‌های دولتی روی شفافیت می‌شود، چه

پیشنهادهایی دارد یا چه گام‌هایی برداشته است؟

قانون مدیریت خدمات کشوری در حالی اکنون در حال اجراست که متأسفانه با خلأهای بسیاری روبه‌روست. ما با قانونی مواجه هستیم که استثنائات آن بیشتر از شمولیتش است. به واسطه همین استثنائات هر نهاد و مؤسسه‌ای می‌تواند برداشت‌ها و تفسیرهایی داشته باشد و می‌تواند از زیر بار قانون فرار کند. در پاسخ به دستگاه‌های نظارتی هم طفره می‌روند، چون می‌گویند به موجب قانون مجبور به پاسخ‌گویی نیستیم. در افکار عمومی هم مبنا را قانون می‌گذارند و می‌خواهند همه چیز بر مبنای قانون پیش برود. در حالی که همین قانون منافذی را باز گذاشته است که به پشتوانه همین منافذ دست برخی برای تخلف و بهره‌برداری مالی و فساد باز مانده است. قانون قرار است موارد این چنینی را کنترل، شناسایی و با آنها برخورد کند، اما متأسفانه چون قانون جامع و مانع نیست، امکان تفسیر به نفع متخلفان را فراهم آورده و مهم‌تر از آن، امکان ایجاد شفافیت را محدود کرده است. در مورد پرداخت‌ها، دریافتی‌ها و به‌کارگیری بازنشستگان و بازخریدشدگان، قانون تعریف مشخص و واضحی ندارد. این ابهامات و عدم جامعیت قوانین دریافت و پرداخت کشور، فضا را برای برداشت‌های نجومی و تخلف و فساد و نابهنجاری مالی در شرکت‌ها و مؤسسات دولتی کاملاً باز گذاشته است.

چه اراده سیاسی‌ای پشت ایجاد و وجود این ابهام و خلأ قانونی وجود دارد؟

به جهت حساسیت و درگیری منافع دستگاه‌ها، جامعیت قانون حتی در مرحله قانون‌گذاری، آسیب‌پذیر و خدشه‌دار می‌شود. سلسله‌وار و زنجیره‌وار شرکت‌ها و مؤسسات و دستگاه‌ها می‌روند خود را از قانون مستثنا می‌کنند. هر دستگاهی به فراخور منافع خودش قانون را به‌گونه‌ای تفسیر می‌کند. خب در قانون مدیریت خدمات کشور که کف و سقف پرداختی و دریافتی‌ها مشخص است، چه می‌شود که بازپرداختی و دریافتی نجومی یا غیرضرور موجود می‌شود که حتی تخلف هم نیست و قانونی اتفاق می‌افتد. اینها افراد یا دستگاه‌هایی هستند که رفته‌اند و خودشان را از قانون مستثنا کرده‌اند؛ حالا با لابی یا بی‌لابی. نهادهای عمومی رفته‌اند یک «فوق‌العاده» و ویژه برای خودشان گرفته‌اند، بیمه‌ها و بانک‌های دولتی هم همین. بعد ما هم در جریان رسیدگی متوجه می‌شویم اینها طبق خوانش خود از قانون درست عمل کرده‌اند، ولی از نظر افکار عمومی به‌درستی این حجم پرداختی و دریافتی عادلانه نیست. همه آنها عموماً از روزه‌های قانونی استفاده کرده‌اند، اما اینکه آیا باید از خزانه بیت‌المال چنین هزینه‌هایی کرد، سؤال مهم دیگری است. به شرکت‌های دولتی اجازه داده شده است مبالغی به‌عنوان فوق‌العاده و ویژه و خاص دریافت کنند، قانونی هم هست. میزانش را هم خودشان تشخیص می‌دهند، حتی لازم نیست در برابر آن به نهادهای ناظر

پاسخ دهند. پس نمی‌توان فقط از همین قانون انتظار داشت و خواهان بازگشت به قانون بود. خود قانون با وجود خلأها و ابهاماتش امکان هدررفت بیت‌المال را تا حدی فراهم کرده که نیاز به بازنگری جدی دارد.

* روزنامه شرق، ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸.

فقر، تهدید علیه صلح و امنیت بین المللی

واحد/ متکثر؛ صلح ملی / بین المللی؛ صلح پیشاهنگ / پساجنگ و در آخر صلح به عنوان حق بشری معرفی و مرور شده است. در خصوص چالش های صلح نیز نویسنده این چالش ها را در سه محور چالش ها ساختاری مدیریتی و فرهنگی؛ چالش های ناقض صلح مثل تروریسم، جنگ و درگیری و فقر؛ چالش های هنجاری مرتبط با با ساخت و تصمیم صلح مثل ساخت سلاح ها و فروش آن، بیان کرده است. فصل سوم تهدیدهای علیه صلح و امنیت بین المللی مثل تروریسم، جنگ، تهدیدات اقتصادی و اجتماعی و... را از منظر دیدگاه های مختلف معرفی کرده است. سپس نویسنده چهار مبحث را به عنوان تهدید تشریح می کند که شامل جهانی شدن، فقر، جنگ مسلحانه، تروریسم، جرائم سازمان یافته و دیگر تهدیدات است. ایده اصلی نویسنده در این کتاب این است که برخلاف بسیاری از افراد که فقر را تهدیدی علیه امنیت نمی دانند، فقر به عنوان تهدید معرفی شود و این ایده را در دو سطح تهدید مستقیم و تهدید غیرمستقیم بیان می کند: فقر چون امنیت انسانی را تهدید می کند و پیامدهای فاجعه آمیزی دارد و این امر برخلاف منشور سازمان ملل متحد است، باید به عنوان تهدید مستقیم امنیت بین المللی شناخته شود. از طرف دیگر چون فقر می تواند در یک رابطه متقابل با دیگر تهدیدهای بین المللی مثل جرائم سازمان یافته باشد،

تهدیدی غیرمستقیم محسوب می شود.

* جوکاری، مجید؛ محمدی، فاطمه؛ جوکاری، مهدی (۱۳۹۷) فقر، تهدید علیه صلح و امنیت بین المللی، تهران: موسسه آموزشی تألیفی ارشدان.

دستیابی به صلح و امنیت بین المللی و دریافت حقوق بنیادین و اساسی از جمله خوراک، پوشاک، مسکن و خدمات آموزشی و بهداشتی مناسب هدفی است که مورد اجماع و وفاق بین المللی است. همچنین این موارد به عنوان سرلوحه و خط مشی سازمان ملل متحد و اعلامیه های جهانی حقوق بشر مورد توجه است. جنگ و منازعات می تواند بسیار صریح و آشکارها این حقوق را نقض کند ولی آنچه کمتر مورد توجه و اجماع جامعه بین المللی قرار گرفته است، فقر است. فقر نوعی جنایت خاموش محسوب می شود. فقر به تعبیر و تأکید اسناد گوناگون، مظهر نقض گسترده حقوق بشر است.

به ادعای نویسنده کتاب، حاصل عملکرد جامعه بین المللی، منجر به ایجاد یا افزایش فقر در سطح جهان خصوصاً کشورهای توسعه نیافته و آسیب پذیرتر می شود و با اینکه آنان از اقدامات خود آگاهند اما همواره به فکر سود خود هستند و سیاست های همراهی با کشورهای صاحب قدرت و ثروت را اتخاذ می کند. با این حال جامعه بین المللی باید برای این جنایت خاموش برنامه های بشردوستانه ای در سطح ملی، منطقه و بین المللی در جهت پیشگیری و مبارزه با فقر اجرا کند. این کتاب برای آشنایی مخاطب با مفاهیم صلح و امنیت و ارتباط آن با فقر در سه فصل و چندین مبحث نوشته شده است. فصل اول به عنوان کلیات و تعاریف در

دو مبحث به تعریف مفهوم فقر و مفهوم صلح و امنیت بین المللی می پردازد.

فصل دوم در دو مبحث نظریات صلح و چالش های اساسی فراروی صلح جهانی مرور شده است. شش رهیافت در صلح شناسی شامل صلح منفی / مثبت؛ صلح ذهنی / عینی؛ صلح

راه اندازی پایگاه دانش فقرپژوهی با هدف شناسایی ریشه های فقر در جامعه

خبرگزاری ایرنا- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

پایگاه دانش فقرپژوهی به منظور شناسایی ریشه های فقر و کمک به رفع فقر در جامعه راه اندازی شد. این پایگاه به آدرس <http://poverty-research.ir> که به همت معاونت رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی راه اندازی شده است، قصد دارد تمام دستاوردهای علمی و کارشناسی در حوزه فقر و مبارزه با آن (در قالب های مختلف کتاب، پایان نامه، مقالات علمی-پژوهشی، مقالات عمومی، گزارش های کارشناسی و طرح های پژوهشی) را در یک مرجع مشخص برای استفاده پژوهشگران و کارشناسان اجرایی، جمع کند.

<http://www.irna.ir/news/83627483>

بیماری های شغلی ۸ برابر حوادث کارگری قربانی می گیرند

خبرگزاری ایلنا- ۲۰ دی ماه ۱۳۹۸

بر اساس آمار سازمان بین المللی کار، میزان مرگ و میر کارگران بر اثر بیماری های شغلی در جهان ۸ برابر بیشتر از حوادث کارگری است. براساس این آمار سالانه ۲ میلیون و ۷۸ هزار کارگر

فصل اول

مبارزه با فقر، تبعیض و نابرابری

اخبار برگزیده هفته

در جهان به دلایلی از جمله حوادث ناشی از کار و بیماری شغلی جان خود را از دست می دهند که حدود ۳۴۰ هزار مرگ، در حین کار و ناشی از حوادث مرتبط رخ می دهد و مابقی به دلیل بیماری های شغلی است. بر اساس آمار رسمی وزارت کار، در سال ۹۷ حدود ۱۰ هزار حادثه ناشی از کار در ایران برای کارگران تحت پوشش تأمین اجتماعی رخ داد که در این ارتباط حدود ۶۷۸ کارگر جان خود را از دست دادند.

<https://www.ilna.news/fa/tiny/news-857402>

افزایش ۲۵ درصدی مراجعه به گرمخانه ها

روزنامه اعتماد- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

سید مالک حسینی، سرپرست سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری تهران | سرپرست سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری تهران از افزایش ۲۵ درصدی مراجعه افراد بی خانمان و کارتن خواب به گرمخانه های پایتخت در پی کاهش دمای پایتخت خبر داد. سید مالک حسینی افزود: استقبال افراد بی خانمان از گرمخانه های شهرداری تهران به گونه ای است که شاهد رشد حدود ۲۵ درصدی مراجعه به گرمخانه ها تنها در یک هفته اخیر هستیم. وی با بیان اینکه استقبال از گرمخانه ها به ویژه در مراکز منطقه ۱۱، ۱۴، ۵ و ... افزایش داشته است، اذعان کرد: در حوزه گرمخانه های ویژه زنان نیز سه گرمخانه منطقه ۸، ۵ و ۲۲ فعال هستند هر چند که هنوز هم ظرفیت خالی دارند.

<http://www.etemadnewspaper.ir/fa/main/detail/140786>

حداقل حقوق معلمان در سال ۹۹ اعلام شد

کسب و کار نیوز- ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

سعید صالح، مدیر مدارس غیردولتی وزارت آموزش و پرورش | مدیر مدارس غیردولتی وزارت آموزش و پرورش کف داده حقوق برای نیروی انسانی را در الگوی شهریه سال آینده، حداقل حقوق در قانون کار دانست و گفت: مؤسس دیگری نمی تواند حق التدریس با حقوق کمتر از کف قانون کار جذب کند. صالح در پاسخ به اینکه آیا از سال آینده شاهد دریافتی های کمتر از یک میلیون تومان در بین معلمان مدارس غیردولتی خواهیم بود، اظهار کرد: اطلاعاتی که مؤسس وارد می کند، در تعیین شهریه نهایی اثرگذار است. کف حقوقی که مؤسس وارد می کند، نباید کمتر از حداقل حقوق در قانون کار باشد. طبق قانون معلمان باید تحت پوشش بیمه نیز قرار بگیرند.

<https://b2n.ir/738401>

روستاهای زیادی در سیستان و بلوچستان زیر آب رفته اند

خبرگزاری ایسنا- ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

سیل در سه روز گذشته خسارت های شدیدی به داروندار مردم و زیرساخت های جنوب سیستان و بلوچستان وارد کرده؛ از جمله آنکه زندگی مردم دلگان، نیکشهر، خاش، دلگان، کنارک، سراوان، دشتیاری چابهار، زراباد، کنارک و بزمان و روستاهای اطرافشان را با خود برده و محصولات کشاورزی را نابود کرده است. برخی مسئولان مناطق خسارت دیده از استان های معین شامل کرمان و هرمزگان و مقامات مسئول کشوری و نیز مردم در سراسر کشور خواسته هرچه سریعتر به شتاب مردم مناطق سیل زده بشتابند و برای این منظور لیستی شامل اقلام مواد غذایی و تجهیزات امدادی برای کمک رسانی اعلام کرده اند.

<https://www.isna.ir/news/98102317517>

بانک جهانی منتشر کرد: چشم انداز اقتصاد

جهان در سال ۲۰۲۰

روزنامه دنیای اقتصاد- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

شادی آذری، خبرنگار | او امروز چهارشنبه، بانک جهانی پیش بینی خود از وضعیت اقتصاد ایران و جهان را منتشر کرد. بانک جهانی در این پیش بینی اعلام کرده است که انتظار دارد ایران، یک ثبات نسبی را در اقتصاد شاهد باشد. بر این اساس، رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۰ صفر خواهد بود که گرچه نسبت به پیش بینی قبلی بانک جهانی، ۰/۹ درصد کاهش یافته است، اما نسبت به برآورد رشد منفی ۸/۷ درصد در سال ۲۰۱۹، بهبود قابل توجهی را نشان می دهد. بانک جهانی همچنین برای هر کدام از سال های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ رشد یک درصدی را به اقتصاد ایران نسبت داده است.

<https://www.donya-e-eqtasad.com/fa/tiny/news-3614294>

حداقل عیدی کارگران ۳ میلیون تومان است

روزنامه شرق- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

علی خدایی، عضو شورای عالی کار | عضو شورای عالی کار در مورد زمان پرداخت عیدی کارگران، گفت: معمولاً عیدی کارگران اسفندماه پرداخت می شود، اما منعی ندارد که با حقوق بهمن نیز پرداخت شود؛ اما مهلت قانونی برای عیدی همان اسفند است. خدایی با اشاره به میزان عیدی کارگران در سال جاری، افزود: میزان عیدی هر سال به نسبت حداقل دستمزد کارگران تعیین می شود؛ یعنی دو برابر حقوق پایه به شرط اینکه از سه برابر حداقل مزد تجاوز نکند. امسال حداقل عیدی کارگران دو برابر حداقل دستمزد کارگران یعنی به میزان سه میلیون و ۳۲ هزار تومان و حداکثر عیدی، چهار میلیون و ۵۴۸ هزار تومان خواهد بود.

<http://sharghdaily.com/fa/main/detail/256770>

تورم زندگی کارگران ۶۰ درصد شد

روزنامه شرق- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

فرامرز توفیقی، رئیس کمیته دستمزد شورای عالی کار | رئیس کمیته دستمزد شورای عالی کار با اشاره به استخراج تورم ۶۰ درصدی زندگی کارگران، گفت: دستمزد سال ۹۹ باید به میزانی افزایش یابد که به هزینه ماهانه زندگی اضافه شده است. توفیقی افزود: در حوزه تورم، نمایندگان مرکز آمار مؤلفه‌ها و اقلامی را محاسبه می‌کنند که در سبد معیشت روزمره زندگی کارگران وجود ندارد و این موضوع باعث می‌شود میانگین نرخ تورم زندگی کارگری به واسطه کالاهای غیرمرتبط کاهش یابد. اما آنچه برای ما به عنوان نمایندگان کارگری مهم است، استخراج نرخ تورم براساس اقلام موجود در سبد معیشت و زندگی روزمره کارگران است. <http://sharghdaily.com/fa/main/detail/257024>

توضیحات وزیر رفاه راجع به یارانه معیشتی و حقوق بازنشستگان

روزنامه دنیای اقتصاد- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی | وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: براساس برنامه‌ریزی در ارتباط با پرداخت بسته حمایت معیشتی خانوار، بررسی وضع مالی به دفعات انجام می‌شود تا از بین جمعیت کل، ۶ میلیون نفری که شرایط ضعیف‌تری نسبت به دیگران دارند، مشخص شوند. وی افزود: اکنون با احتساب درصد خطا در آزمون انجام شده، بطور قطع ۶ میلیون نفری که در این طرح قرار گرفته و مشمول شده‌اند، نسبت به سایر افراد جامعه کم‌برخوردار بوده‌اند و این به معنی این نیست که سایر افراد ثروتمند و برخوردارند، بلکه نشان‌دهنده این است که بخش زیادی از جمعیت کشور، در سطوح متوسط به پایین درآمدی قرار دارند.

<https://www.donya-e-eqtasad.com/fa/tiny/news-3615963>

خصوصی سازی

ایلنا گزارش می‌دهد: رشد ۳/۵ برابری

خصوصی سازی در سال آینده

خبرگزاری ایلنا- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

براساس لایحه بودجه ۹۹، منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی در سال بعد، مجموعاً ۱۱/۴ هزار میلیارد تومان خواهد بود که نسبت به رقم ۳/۶ هزار میلیارد سال جاری، رشد قابل توجهی داشته است. در واقع، خصوصی سازی با رشد حدوداً ۳/۵ برابری در سال بعد ادامه خواهد یافت. علاوه بر این، در سال آینده، درآمد از محل واگذاری شرکت‌های دولتی بدون توجه به سهام و سهم الشرکه، از ۲/۴ هزار میلیارد تومان به ۴/۱ هزار میلیارد تومان افزایش خواهد یافت.

<https://www.ilna.news/fa/tiny/news-856688>

فصل دوم

سایر اخبار هفته

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: سامانه جامع روابط کار هم اکنون در ۲۳ استان راه اندازی شده است و ظرف یک ماه آینده در سراسر کشور اجرایی می شود. شاکرمی با اشاره به آخرین وضعیت راه اندازی سامانه جامع روابط کار، گفت: با شروع به کار این سامانه در سراسر کشور، تمامی دادخواست ها در این سامانه ثبت خواهند شد و اجازه ثبت قرارداد سفیدامضاء را نخواهد داد. وی افزود: برای استفاده از این سامانه، همه کارگران و کارفرمایان کشور باید یکبار به پیشخوان دولت، مراجعه و احراز هویت شوند و اطلاعات آن ها ثبت شود.

<http://www.irna.ir/news/83626471>

روایت بیم و امید در مستند «خانه روشن»

باشگاه خبرنگاران جوان- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

زهرا نیازی، کارگردان و مستندساز | زهرا نیازی، کارگردان مستند خانه روشن، گفت: من در محیط های حاشیه نشین شهر که سرشار از اعتیاد، ناامنی، فقر و بدبختی است، حضور داشتم و از نزدیک شاهد زندگی متزلزل خانواده های درگیر اعتیاد، بخصوص پدر خانواده بودم. همین موضوع باعث شد تا مستندی درباره آسیب های اجتماعی بسازم. او افزود: قصه این فیلم به زندگی بانویی می پردازد که همسرش معتاد است و دیگر توان پرداخت خرج خانواده را ندارد. این زن با امید به زندگی خود ادامه می دهد و زانی که همسران شان معتاد هستند را به کار خیاطی در خانه مشغول می کند.

<https://www.yjc.ir/00UEKa>

۱۱۳ هزار خانوار بهزیستی پشت نوبت دریافت مسکن

روزنامه همشهری- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

ذوالفقار یزدان مهر، معاون مشارکت های مردمی سازمان بهزیستی | معاون مشارکت های مردمی سازمان بهزیستی از پشت نوبت بودن بیش از ۱۱۳ هزار خانوار تحت پوشش برای دریافت مسکن خبر داد. ذوالفقار یزدان مهر در مورد تعداد مددجویانی که نیازمند مسکن هستند، گفت: براساس آمارهای موجود هم اکنون ۱۱۳ هزار خانوار شهری و روستایی تحت پوشش، نیازمندی خود را برای دریافت مسکن در سامانه بهزیستی اعلام کرده اند و پشت نوبت هستند. وی افزود: براساس تفاهنامه ای که با بنیاد مستضعفان، بنیاد مسکن و وزارت راه منعقد شده، اقداماتی برای تأمین مسکن جامعه هدف و خانوارهای پشت نوبت صورت گرفته است که البته در این خصوص، خیرین نیز با سازمان بهزیستی همکاری می کنند.

<http://newspaper.hamshahrionline.ir/id/92414>

اجرای سامانه جامع روابط کار تا یک ماه آینده در سراسر کشور

خبرگزاری ایرنا- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

حاتم شاکرمی، معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی | معاون روابط کار

سقوط به زیر خط فقر با هزینه‌های درمانی

کسب و کار نیوز- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

شایلی قرائی، خبرنگار | رئیس نظام پزشکی کشور اعلام کرده میانگین سرانه بین‌المللی در بخش سلامت، ۶۰۸ دلار و در ایران ۵۰ دلار است. مقایسه این دو رقم نشان می‌دهد که سرانه پرداخت دولت ایران برای خدمات بیمه حدود یک دوازدهم میانگین سرانه بین‌المللی است. در همین رابطه، معاون کل وزارت بهداشت، وضعیت پرداخت از جیب مردم به ازای دریافت خدمات درمانی را تشریح کرد و گفت: در سال ۱۳۹۷ هر ایرانی برای دریافت خدمات درمانی، ۶۷۴ هزار تومان از جیب پرداخت کرده است. هزینه‌های دارویی به ۲۸/۵ درصد و هزینه‌های دندانپزشکی با ۲۲/۷ درصد، رتبه اول و دوم را در هزینه‌های درمانی به خود اختصاص داده‌اند.

<https://b2n.ir/919330>

افزایش بسته‌های حمایتی دانش‌آموزان استثنایی

روزنامه همشهری- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

سید جواد حسینی، رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور | رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور با بیان اینکه تقریباً به ازای هر ۵۷ دانش‌آموز با نیازهای ویژه، یک نیروی توانبخشی داریم که فاصله زیادی با استانداردها دارد، گفت: قرار است دانشگاه فرهنگیان به صورت مشترک با دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، اقداماتی برای تأمین گفتاردرمان و نیروهای توانبخشی را در دستور کار قرار دهند. حسینی درباره طرح اعطای کمک هزینه خدمات حمایتی و توانبخشی به دانش‌آموزان استثنایی، اظهار کرد: یک فصل اعتباری تحت عنوان توانبخشی و بسته‌های حمایتی داریم. اخیراً بیش از ۳ میلیارد تومان برای بسته حمایتی ابلاغ کردیم و ۷ میلیارد تومان از اعتبارات- مان مربوط به توانبخشی است.

<http://newspaper.hamshahrionline.ir/id/92480>

سقوط قدرت خرید مزدبگیران

کسب و کار نیوز- ۲۲ دی ماه ۱۳۹۸

شایلی قرائی، خبرنگار | امسال با توجه به نوسان زیاد قیمت‌ها و افزایش زیاد تورم، اعضای شورای عالی کار باید میزان سبد معیشت خانواده و افزایش حقوق کارگران را به گونه‌ای تعیین کنند که خانواده‌ها بتوانند از پس نیازهای حداقلی خانواده خود برآیند. در حال حاضر، با تورم واقعی ۵۰ درصد در حوزه خوراکی‌ها، تورم ۱۵۰ درصدی در حوزه مسکن، تورم ۴۲ درصدی در حمل و نقل، تورم ۱۸ درصدی در ارتباطات و تورم ۳۸ درصدی در حوزه بهداشت و درمان مواجهیم که باید تمام این موارد، محاسبه و تأثیر آن‌ها در معیشت خانواده‌ها در نظر گرفته شود.

<https://b2n.ir/646474>

برگزاری همایش «فقرپژوهی» و اختتامیه جشنواره آثار برتر دانشجویی

خبرگزاری ایسنا- ۲۲ دی ماه ۱۳۹۸

نخستین همایش فقرپژوهی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با شعار «مقابله با فقر نیازمند اراده، آگاهی و حمایت‌گری است»، طی روزهای ۲۵ و ۲۶ دی برگزار می‌شود. اختتامیه جشنواره پایان‌نامه‌های برتر دانشجویی در حوزه فقر نیز در چارچوب همایش فقرپژوهی در تاریخ ۲۶ دی ماه در سالن همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار خواهد شد. بنا به اطلاعیه سایت رسمی این همایش به آدرس www.poverty-research.ir، هدف از برگزاری این همایش، شناخت و تقویت اجتماع ملی پژوهشگران حوزه فقر، تعامل میان حوزه «سیاست‌گذاری-اجرا» و «دانشگاه-پژوهش» و ترغیب دانشگاهیان به انجام پژوهش‌های حاوی توصیه سیاستی در زمینه ابعاد مختلف فقر عنوان شده است.

<https://www.isna.ir/news/98102216890>

خانوارهای دارای خانه، شغل و خودرو به طور همزمان، مشمول حمایت نمی شوند

روزنامه آفتاب یزد- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ در اجرای مصوبه چهل و سوم شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران سه قوه درخصوص نحوه بازتوزیع منابع حاصل از افزایش قیمت بنزین بین خانوارهای مشمول، آیین نامه نحوه شناسایی خانوارهای مشمول دریافت کمک حمایت معیشتی را تصویب کرد. آنگونه که در این آیین نامه تصریح شده است، یکی از شرایط تعلق گرفتن کمک حمایت معیشتی به خانوارها این است که مشمول یکی از شرایط مقرر در این ماده یعنی «خانوارهای دارای واحد مسکونی، شغل و خودرو به طور همزمان یا خانوارهای دارای دو واحد ملکی» نباشند.

<http://aftabeyazd.ir/?newsid=152684>

پولدارها مشمول تخفیف مالیاتی شدند

روزنامه همشهری- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

کمیسیون تلفیق بودجه ضریب مالیاتی خودروهای میلیاردی را از میانگین یک درصد به ۰/۲ درصد کاهش داد. در جریان بررسی جزئیات لایحه بودجه ۹۹، کمیسیون تلفیق مجلس، با افزودن یک بند الحاقی به لایحه پیشنهادی دولت، دریافت مالیات بر ثروت لوکس در سال ۹۹ را الزامی کرد. بر این اساس خانه های بالای ۱۰ میلیارد تومان و خودروهای بالای یک میلیارد تومان، به صورت پلکانی مشمول پرداخت مالیات تصاعدی می شدند؛ اما حالا با انتشار مصوبات این کمیسیون مشخص شده ضریب مالیاتی خودروهای لوکس تغییر کرده و برای همه خودروهای بالای ۷۰۰ میلیون تومان فقط ۰/۲ درصد تعیین شده است.

<http://newspaper.hamshahrionline.ir/id/92903>

برای وام ازدواج محدودیت سنی تعیین می شود

همشهری آنلاین- ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

معصومه ابتکار، معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده | معصومه ابتکار اظهار کرد: با توجه به آمارهایی که از میزان ازدواج کودکان وجود دارد، باید هرگونه ممنوعیت ازدواج زیر ۱۳ سال را در قانون تثبیت کنیم و به این مسئله توجه شود که چگونه به کودکان وام ازدواج پرداخت می شود؟ چرا که کودکان نمی توانند حساب بانکی داشته باشند و از حساب خود برداشت کنند و مشخص نیست که وام واقعاً به دست این زوج می رسد. وی ادامه داد: بنابراین سعی داریم بتوانیم در قانون بودجه این موضوع را تعدیل کنیم و محدودیت سنی برای وام ازدواج مدنظر قرار دهیم تا امکان سوء استفاده از وام ازدواج وجود نداشته باشد.

<https://www.hamshahrionline.ir/news/477814>

ماجرای خرید و فروش میوه های لاکچری در فضای مجازی چیست؟

رویداد ایران- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

خرید لاکچری حالا به میوه های ناشناخته و گران قیمت هم رسیده است. میوه هایی که قیمت هر کیلو از آن ها به بیش از نیم میلیون تومان می رسد. رامبوتان، دراگون فروت سفید، قرمز و زرد، لیچی، ساپوت، لونگان، منگوستین، پایایا، پشن فروت، گواوا، استارفروت، فیسالیس کلمبیائی، ساپودیل، دوریان، ردکارت هلندی، سورسوپ، سلاک، کیوانو، رزایل، تاماریلو، پاملو، سوگرایل، گرانادیل، گوسی بری، رازبری و کاستارد تنها بخشی از میوه های لاکچری است که در شبکه های اجتماعی خرید و فروش می شود.

<http://ruydadiran.com/?newsid=22100>

بخش اول
**مبارزه با فقر،
تبعیض و
نابرابری**

وام ازدواج در سال آینده ۵۰ میلیون تومان شد

روزنامه مردم سالاری-۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

علی اصغر یوسف نژاد، نایب رئیس کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۹ | نایب رئیس
 کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۹ از مصوبه این کمیسیون برای پرداخت وام ازدواج ۵۰ میلیون
 تومانی به هریک از زوج ها در سال آینده خبر داد. یوسف نژاد گفت: در جلسه کمیسیون تلفیق
 جزء الف تبصره ۱۶ ماده واحده لایحه بودجه به تصویب رسید که بر اساس آن به منظور
 حمایت از ازدواج جوانان بانک مرکزی موظف است از محل پس انداز و قرض الحسنه نظام
 بانکی، تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به زوج هایی که تاریخ عقد ازدواج آن ها بعد از یکم
 فروردین ۹۶ می باشد و تاکنون وام ازدواج دریافت نکرده اند، با اولویت نخست پرداخت کند.

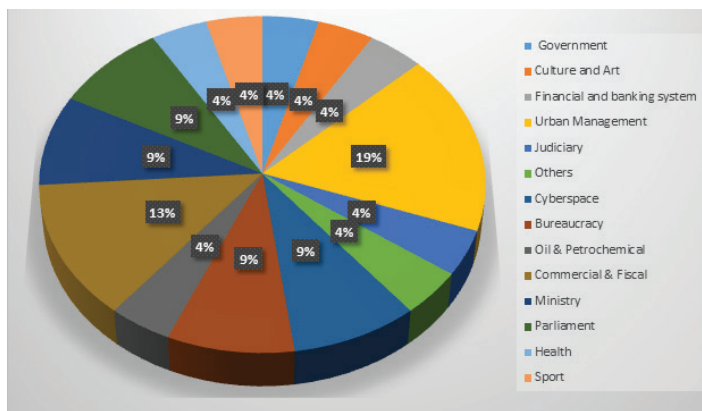
<https://b2n.ir/349993>

شفافیت، مقابله با فساد و تعارض منافع

بخش دوم

خبرنامه
مقابله با
فساد و فقر

توزیع موضوعی داده‌های شفافیت

طبقه‌بندی موضوعی داده‌های مربوط به «شفافیت»

مورخ ۱۹ لغایت ۲۵ دی‌ماه ۱۳۹۸

موضوع	تعداد	فراوانی
مدیریت شهری	۴	۱۹ درصد
بازرگانی و امور مالیاتی	۳	۱۳ درصد
سلامت اداری و بوروکراتیک	۲	۹ درصد
وزارتخانه و سازمان‌های تابعه	۲	۹ درصد
امورات مجلس و نمایندگان	۲	۹ درصد
اطلاعات و فضای مجازی	۲	۹ درصد
دولت (دولت الکترونیک و...)	۱	۴ درصد
نظام پولی، مالی و بانکی	۱	۴ درصد
رسانه، فرهنگ و هنر	۱	۴ درصد
بهداشت و سلامت	۱	۴ درصد
نفت و پتروشیمی	۱	۴ درصد
قضایی	۱	۴ درصد
ورزش	۱	۴ درصد
نهادهای عمومی غیردولتی	---	---
املاک و مستغلات	---	---
صندوق‌های بازنشستگی	---	---
سایر	۱	۴ درصد
مجموع	۲۳	۱۰۰٪

شماره چهل و سوم

۱۹ الی ۲۵ دی ۱۳۹۸

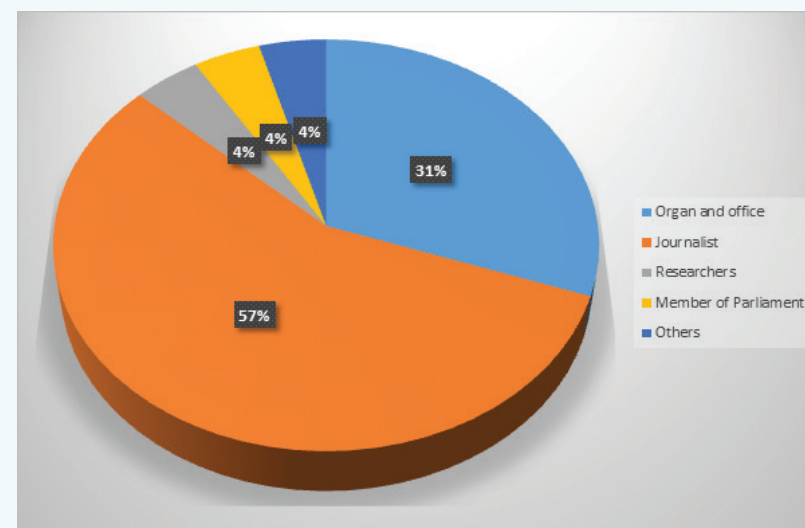
تاریخ انتشار: ۲۸ دی ۱۳۹۸

طبقه بندی داده های مربوط به «شفافیت» براساس جایگاه / سمت افراد
مورخ ۱۹ لغایت ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

جایگاه / سمت	تعداد	فراوانی
روزنامه نگار- خبرنگار	۱۳	۵۷ درصد
مدیران یا شاغلین سازمان ها و نهادها ^۱	۷	۳۱ درصد
نمایندگان مجلس	۱	۴ درصد
پژوهشگران و اساتید دانشگاه	۱	۴ درصد
وزرا	---	---
کنشگران مدنی	---	---
سایر	۱	۴ درصد
مجموع	۲۳	۱۰۰٪

توزیع داده ها براساس جایگاه / سمت افراد

۱- مراد ما از این تعبیر، همه مدیران سطوح نهادی و سازمان های رسمی به جز وزرا و نمایندگان مجلس است. برای مثال، مدیر کل سازمان پیشگیری و نظارت بر امور قاچاق کالا، رئیس کمیته شفافیت شورای شهر، قائم مقام تولیت استان قدس رضوی، رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، دبیر کارگروه ساماندهی کاغذ و ... مصادیق مورد نظر مدیران و کارمندان سازمان ها و نهادها بوده اند.

فصل اول

شفافیت، مقابله با فساد و تعارض منافع

اخبار برگزیده هفته

دستورالعملی در آینده نزدیک از سوی رئیس قوه قضائیه مبنی بر مشارکت مردم در امور و از جمله کشف فساد خبر داد و گفت: این دستورالعمل در حال تنظیم و نهایی شدن است تا نهادهای مردمی و مردم بتوانند در کشف فساد به ما کمک کنند که در این صورت تحول بزرگی رقم خواهد خورد. مصدق در همایش شفافیت، قانون، مبارزه با فساد، با تأکید بر نهادینه کردن اصل شفافیت در قوه قضائیه، تصریح کرد: همه دادگاه‌ها باید علنی باشد و رئیس قوه قضائیه هم تأکید بر این امر دارد که مردم باید در جریان قرار گیرند.

<https://www.isna.ir/news/98102116018>

شفافیت در حوزه بازرگانی و امور مالیاتی

قاچاق بیش از ۲/۱ میلیارد دلاری لوازم خانگی در کشور

کسب و کار نیوز- ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

رسول جمشیدی، کارشناس اقتصادی | یک کارشناس اقتصادی با تأکید بر ۲/۱ میلیارد دلار برآورد حجم قاچاق لوازم خانگی در کشور، تصریح کرد: این تخمینی است که ستاد مبارزه با قاچاق کالا اعلام کرده است. ما در کشور در حوزه لوازم تصویری مانند تلویزیون به ۳/۲ میلیون دستگاه نیازمندیم. در سال ۱۳۹۶ ما فقط ۹ هزار دستگاه واردات قانونی و ۳/۱ میلیون دستگاه تولید داخل داشتیم. بنابراین حدود ۸۹ دستگاه تلویزیون به صورت قاچاق وارد کشور شده است که حدود ۴۰ درصد بازار را تشکیل می‌دهد. جمشیدی افزود: در حوزه یخچال فریزر نیز حدود ۴۰ درصد نیاز بازار (حدود ۸۵ هزار دستگاه) به صورت قاچاق تأمین می‌گردد.

<https://b2n.ir/966472>

شفافیت در حوزه ورزش

سازمان بازرسی علیه مدیران پیشین فدراسیون فوتبال اعلام جرم کرد

خبرگزاری ایرنا- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

سازمان بازرسی کل کشور علیه تعدادی از مدیران پیشین فدراسیون فوتبال اعلام جرم کرد. پرونده این افراد در دست رسیدگی دادرست است. در این پرونده که با اعلام جرم سازمان بازرسی کل کشور تشکیل شده، سه نفر که سابقه ریاست فدراسیون فوتبال را دارند، یک نفر از مدیران مستعفی فدراسیون و ۲ نفر از افراد فعال در فوتبال به عنوان متهم مطرح هستند. اتهام این افراد بر اساس اعلام جرم سازمان بازرسی کل کشور، تضییع اموال دولتی و بیت‌المال است. پرونده مزبور در دست رسیدگی شعبه دوم دادرسی فرهنگ و رسانه قرار دارد و تحقیقات آن هنوز به پایان نرسیده است.

<http://www.irna.ir/news/83625095>

شفافیت در حوزه قضایی

صدور دستورالعملی برای مشارکت مردم در کشف فساد

خبرگزاری ایسنا- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

محمد مصدق، معاون حقوقی قوه قضائیه | معاون حقوقی قوه قضائیه از صدور

شفافیت در حوزه دولت

تصویب سامانه مطالبات عمومی ایرانیان در کمیسیون اجتماعی

دفتر هیئت دولت - ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

مرکز بررسی‌های استراتژیک نهاد ریاست جمهوری پیشنهاد سامانه مطالبات عمومی ایرانیان را به‌عنوان یک ضرورت در بهسازی حکمرانی و سازوکارهای تصمیم‌گیری و سیاستگذاری عمومی، طراحی و ارائه نمود و طی بررسی‌های متعدد در کمیسیون امور اجتماعی در نهایت به تصویب اعضا رسید. گفتنی است این آیین‌نامه به منظور جلب مشارکت عمومی در فرآیند سیاستگذاری و نظارت همگانی در حیطه اختیارات دستگاه‌های اجرایی و بهبود پاسخگویی دولت به انتظارات عمومی و همچنین، افزایش شفافیت عملکرد دولت، فعالیت خواهد نمود.

<http://cabinetoffice.ir/fa/news/6392>

شفافیت در حوزه مدیریت شهری

تشکیل ۲۵۰ هزار پرونده ساخت‌وساز غیرمجاز در تهران

روزنامه شرق - ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

امیر مغانلو، مدیرکل امور اجرایی کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ | امیر مغانلو در مورد وضعیت آمار پرونده‌های تعیین تکلیف شده ماده ۱۰۰ در سال جاری با بیان اینکه در کل کشور حدود ۴/۵ میلیون پرونده ماده ۱۰۰ (ساخت‌وسازهای غیرمجاز) تشکیل شده است، گفت: از سال ۶۷ که برخورد جدی با پرونده‌های ماده ۱۰۰ آغاز شده تاکنون در تهران حدود ۲۵۱ هزار پرونده ماده ۱۰۰ تشکیل شده است که از این مقدار ۷۸ درصد پرونده‌ها به مرحله اجرای رأی رسیده است و مابقی پرونده‌ها یعنی حدود ۵۸ هزار پرونده در حال بررسی است.

<http://sharghdaily.com/fa/main/detail/257000>

شفافیت در حوزه بهداشت و سلامت

زنجیره توزیع تجهیزات پزشکی شفاف شود

خبرگزاری مهر - ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

محمدحسین قربانی، نایب رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس | نایب رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس گفت: از مسئولین اداره تجهیزات پزشکی می‌خواهیم در راستای شفافیت، به فکر ایجاد سامانه توزیع رسمی و شفاف با کمک شرکت‌های پخش تجهیزات پزشکی باشند. قربانی افزود: خلاء یک سیستم توزیع سازمان یافته و شفاف که بتواند جابجایی اقلام تجهیزات پزشکی و دندانپزشکی را در سراسر زنجیره پخش، رصد و نظارت کند، در کشور ما کاملاً مشهود است. باید با کمک همه ذی‌نفعان این حوزه، سامانه‌ای در کشور بوجود آید که امکان نظارت بر کالاهای تجهیزات پزشکی از زمانی که کالا تولید یا وارد می‌شود تا زمانی که در اختیار مصرف‌کننده نهایی قرار می‌گیرد، فراهم شود.

<http://mehrnews.com/news/4824402>

شفافیت در حوزه وزارتخانه و سازمان‌های تابعه

راه‌اندازی اتاق ویژه کنترل ناوگان و راننده اجباری شد

تین نیوز - ۲۳ دی ماه ۱۳۹۸

مهران قربانی، معاون حمل‌ونقل سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای | معاون حمل‌ونقل سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای گفت: برای نظارت و برنامه‌ریزی‌های مؤثر ارتقای ایمنی در سفرهای عمومی جاده‌ای، سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای ابلاغ ضوابط جدید تأسیس و بهره‌برداری از شرکت‌های حمل‌ونقل مسافربری برون شهری و اصلاح ضوابط حمل‌ونقل مسافرا ابلاغ می‌کند. بر این اساس و در راستای تأمین هرچه بیشتر ایمنی سفرها، شرکت‌های سرنشکه و سایر شرکت‌های زیرمجموعه مکلف شدند، اتاق ویژه کنترل و مانیتورینگ ناوگان به منظور پایش رفتار لحظه‌ای رانندگان از مبداء تا مقصد سفرها و پاسخگویی تمام وقت به مسافران و رسیدگی به شکایات آنان، راه‌اندازی کنند.

<https://www.tinn.ir/fa/tiny/news-203614>

خبرنامه
مقابله با
فساد و فقر

بخش دوم

شفافیت،
مقابله با فساد
و تعارض منافع

معرفی کشورهای فاسد جهان در سال ۲۰۲۰

خبرگزاری ایسنا- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

سازمان غیردولتی شفافیت بین‌المللی مستقر در آلمان، در پژوهشی، گزارشی از کشورهای فاسد جهان ارائه داده است. براساس رتبه‌بندی صورت‌گرفته در این گزارش، کلمبیا به عنوان فاسدترین کشور جهان از بین ۷۳ کشور شناخته شده است. این نظرسنجی با شرکت بیش از ۲۰۰۰ شهروند جهانی انجام شده است. همچنین، پاسخ‌دهندگان چگونگی ارتباط نظرات خود را با اصطلاح "فاسد" بیان کردند. در رده‌بندی این کشورها، ویژگی‌هایی شامل شفافیت اداری و همچنین بهترین کشورها در سرمایه‌گذاری و به ثبت رساندن دفتر مرکزی در آن‌ها ارزیابی شده است.

[/https://www.isna.ir/news/98102519549](https://www.isna.ir/news/98102519549)

سقف ثبت طلاق در دفترخانه‌ها محدود شد

باشگاه خبرنگاران جوان- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

علی مظفری، رئیس کانون سردفتران ازدواج و طلاق | رئیس کانون سردفتران ازدواج و طلاق در گفت‌وگو با خبرنگار حوزه حقوقی-قضایی گروه اجتماعی باشگاه خبرنگاران جوان، اظهار کرد: در جهت اجرای سیاست‌های قوه قضاییه در مبارزه با فساد و به تقاضای کانون سردفتران ازدواج و طلاق و موافقت سازمان ثبت و با بخشنامه رئیس قوه قضاییه، برای ثبت طلاق در هر یک از دفاتر طلاق، محدودیت و سقف معینی تعیین شد. علی مظفری افزود: برخی دفاتر طلاق با زدوبندهای ناسالم با کارمندان دادگاه خانواده بدون رعایت مسائل اخلاقی مبادرت به ثبت طلاق می‌کردند که با این بخشنامه راه فساد کلاً مسدود شد.

<https://www.yjc.ir/fa/news/7209681>

فصل دوم

سایر اخبار هفته

هرمزگان تا پایان امسال با همکاری دستگاه‌های زیرمجموعه وزارت کار خبر داد. هادی ابراهیمی در ششمین نشست شورای هماهنگی مدیران دستگاه‌های زیرمجموعه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هرمزگان که با هدف ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی هرچه بیشتر بین دستگاه‌های اجرایی عضو شورا در جهت پیشبرد اهداف و برنامه‌های وزارت برگزار شد، افزود: با ثبت نام در این سامانه اینترنتی، تمام خدمات روابط کار به صورت شفاف و بدون مراجعه حضوری به کارگران و کارفرمایان ارائه می‌شود.

<https://www.mojnews.com/fa/tiny/news-312851>

شفافیت در حوزه مدیریت شهری

برج ۳۰ طبقه در باغ ۶ هزار متری فرشته

روزنامه شرق- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

باغی که طبق گزارش بازدید مورخ ۱۳۹۰/۰۱/۰۹ شهرداری تهران، دارای ۵۲ اصله درخت چنار با قطر بین ۱۴۰ تا ۲۴۷ سانتی متر (کهن سال)، پنج اصله درخت نارون و حدود صد اصله درخت دیگر بوده نیز قربانی برج‌سازان و شهرداران شهر فروش شده است. این باغ بزرگ که در محدوده خیابان‌های فرشته و شریفی منش قرار گرفته است، اینک در آستانه گودبرداری برای ساخت برجی ۳۰ طبقه قرار دارد. تصاویر هوایی منتشر شده از این ناحیه، روند قطع کردن درختان این باغ را نشان می‌دهد. اخیراً یکی از فعالان حوزه شهری در گفت‌وگو با یکی از رسانه‌ها از شروع گودبرداری در این باغ خبر داده بود.

<http://sharghdaily.com/fa/main/detail/256721>

شفافیت در حوزه نظام پولی، مالی و بانکی

شفافیت امور مالی دهیاری ۲۴۰ روستای استان سمنان

خبرگزاری ایرنا- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

مهدی صمیمیان، مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری سمنان | مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری سمنان گفت: دهیاران ۲۴۰ روستا از مجموع ۲۵۷ روستای دارای دهیاری استان، با نرم افزار مالی به کارهای خود رسیدگی می‌کنند که شفافیت و نظارت بهتر را به همراه دارد. مهدی صمیمیان ابراز داشت: آموزش‌های مربوط به روش کار با نرم افزار مالی به دهیاران و کارشناسان امور مالی دهیاری‌های استان ارائه شده و اکنون از ۲۴ دهیار، ۱۸۷ دهیار روستاهای استان سمنان کارهای مالی خود را با نرم افزار انجام می‌دهند و ۵۳ دهیار دیگر نرم افزار مالی را نصب کردند.

<http://www.irna.ir/news/83624536>

شفافیت در حوزه وزارتخانه و سازمان‌های تابعه

ثبت نام ۲۸۰ هزار بیمه شده تأمین اجتماعی هرمزگان در سامانه روابط کار

خبرگزاری موج- ۱۹ دی ماه ۱۳۹۸

هادی ابراهیمی، مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان هرمزگان | مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی هرمزگان از ثبت نام ۲۸۰ هزار نفر بیمه شده اصلی تأمین اجتماعی در استان

شفافیت در حوزه رسانه، فرهنگ و هنر

نگاه اصلاحی در مستند «خصوصی سوزی» به مفاسد اقتصادی کشور

خبرگزاری مهر- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

محسن اسلامزاده، تهیه‌کننده و کارگردان | کارگردان مستند «خصوصی سوزی» گفت: این مستند به مباحث خصوصی سازی و اینکه در کل خصوصی سازی چیست، چرا و چگونه اتفاق می افتد و چگونه باید جلوی برخی سوءاستفاده ها و اتفاقات بدی که در صنعت کشور در حال رخ دادن است گرفته شود، می پردازد. اسلامزاده افزود: در این مستند اینکه کارخانجات کشور چگونه به بخش خصوصی واگذار شد را بررسی می کنیم. همچنین، این مستند یک قسمت از مجموعه مستند «سرطان اجتماع» است که درباره مفاسد اقتصادی ساخته خواهد شد. این کار با همراهی شبکه مستند سیما و مؤسسه اندیشه شهید آوینی در حال ساخت است.

<http://mehrnews.com/news/4821404>

سایر

صدور مجوز دریافت کمک های بلاعوض کنوانسیون مبارزه با فساد وزارت دادگستری

خبرگزاری ایلنا- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

به گزارش ایلنا و به نقل از «پایگاه اطلاع رسانی دفتر هیئت دولت»، هیئت وزیران در جلسه ۱۵ دی ۱۳۹۸ به پیشنهاد وزارت دادگستری و به استناد قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تصویب کرد وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک و کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد مجاز است کمک های بلاعوض یونیسف، سازمان ها و مؤسسات بین المللی را دریافت و در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی در راستای برنامه های همکاری مشترک زیر نظر وزیر دادگستری هزینه کند.

<https://www.ilna.news/fa/tiny/news-858487>

شفافیت در حوزه مجلس و نمایندگان

پرونده های مالی و کلاهبرداری؛ عمده دلیل رد صلاحیت نامزدهای انتخابات مجلس

روزنامه اعتماد- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

عباسعلی کدخدایی سرانجام اعلام کرد که شورای نگهبان پرونده حدود ۱۳ هزار کاندیدای ورود به پارلمان یازدهم را بررسی کرده و نتایج تا پایان وقت اداری شنبه، مورخ بیست و یکم دی ماه اعلام و «احراز یا عدم احراز» صلاحیت داوطلبان به آنان اعلام خواهد شد. اما نکته حائز اهمیت در اظهارات او آنجا بود که عمده علت رد یا تأیید صلاحیت داوطلبان شرکت در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی را نه مسائل سیاسی قابل تفسیر و رویکردهای جناحی کاندیداها، بلکه مسائل اقتصادی اعلام کرد که برای اثبات آن، قطعاً باید مدارکی محکمه پسند وجود داشته باشد.

<http://www.etemadnewspaper.ir/fa/main/detail/140740>

شفافیت در حوزه مدیریت شهری

پارلمان پایتخت در تله مجوزدهی

روزنامه دنیای اقتصاد- ۲۱ دی ماه ۱۳۹۸

پارلمان محلی پایتخت برای رسیدگی به درخواست ساختمانی ۷۰ مالک اراضی حساس در شهر تهران تا پایان سال جلسات فوق العاده تشکیل می دهد. قرار است درخواست تغییر کاربری باغات با «نظر و سلیقه» نمایندگان به جای «ضوابط مکتوب» رد یا تأیید شود. مطابق با متن یک قانون قدیمی مربوط به دهه ۵۰، شورای شهرها از جمله شورای شهر تهران، مرجع تشخیص باغ بودن یا نبودن قطعات مشجر به جهت صدور مجوز ساختمانی شناخته شده است. طی سه تا ۴ دهه گذشته، مجموعه مدیریت شهری تلاشی نکرده تا با هدف صرفه و صلاح شهر، این قانون را اصلاح کند.

<https://www.donya-e-eqtasad.com/fa/tiny/news-3614180>

خبرنامه مقابله با فساد و فقر

شماره چهل و سوم

۱۹ الی ۲۵ دی ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۲۸ دی ۱۳۹۸

شفافیت در حوزه اطلاعات و فضای مجازی

پنهان کاری در ساقط شدن هواپیمای اوکراینی

شفقنا- ۲۲ دی ماه ۱۳۹۸

سید عباس اسدی، پژوهشگر حوزه رسانه | در پی سقوط هواپیمای اوکراینی و کشته شدن تمام مسافران و خدمه آن، کشور در شوک عمیقی فرو رفت. گویا باید عزای عمومی چند روزه اعلام شود. عزایی که یک سر آن مرگ منابع خبری است. منابعی که منجر به عملکرد بد و گمراه کردن خبرنگاران داخلی در دادن اطلاعات غلط و سبب به چالش کشیدن اعتبار رسانه‌های داخلی نزد مخاطب بود. سر دیگر این عزا، در نبود وجدان کاری مسئولانی است که عدم برخورد صادقانه با مردم داغ‌دیده و عدم شفافیت خبری را بر هر چیزی ترجیح دادند تا با پنهان کاری، سعی در پاک کردن صورت مسئله داشته باشند.

<https://fa.shafaqna.com/news/870762>

شفافیت در حوزه بازرگانی و امور مالیاتی

حضور کارنابلدها در مدیریت جنگل‌های ایران / فساد؛ دلیل قاچاق چوب

جوان آنلاین- ۲۲ دی ماه ۱۳۹۸

هادی کیادلیری، استاد دانشگاه آزاد | یک استاد دانشگاه گفت: بعد از گذشت پنج سال از مصوبه هیئت دولت برای تهیه طرحی برای حفاظت پایدار از جنگل‌های کشور، به دلیل کنار گذاشتن کارشناسان کاربلد، هنوز چنین طرحی تدوین نشده است. هادی کیادلیری، استاد دانشگاه آزاد و کارشناس حوزه جنگل در برنامه تلویزیونی طبیعت ۳۶ درجه با اشاره به اینکه قاچاق چوب در جنگل‌های ایران وجود دارد، گفت: سؤال این است که چوب قاچاق را چه کسی می‌خرد؟ معمولاً این چوب‌های قاچاق در کارخانه‌های محلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این به معنای آن است که نظارت کافی در این زمینه وجود ندارد. اخیراً ۳۵۰ هزار درخت شمشاد قاچاق شد.

<https://www.javanonline.ir/fa/news/985928>

شفافیت در حوزه بازرگانی و امور مالیاتی

تشدید پاداش‌های نجومی با تصویب ماده ۲۶ لایحه مالیات بر ارزش افزوده

خبرگزاری فارس- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با انتشار گزارشی، با تصویب ماده ۲۶ گزارش شور دوم کمیسیون اقتصادی مجلس درباره لایحه مالیات بر ارزش افزوده مبنی بر مستثنی شدن سازمان امور مالیاتی از شمول قوانین و مقررات عمومی دولت در زمینه‌های متعددی از جمله اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی، مخالفت کرد. مرکز پژوهش‌ها در این گزارش تصریح کرد: تنفیذ چنین اختیاراتی به سازمان امور مالیاتی می‌تواند به بروز پدیده‌هایی مانند پاداش‌های نجومی دامن بزند.

<http://fna.ir/dee25s>

شفافیت در حوزه مجلس و نمایندگان

مخالفت مجلس با اولویت طرح شفافیت مشارکت نمایندگان در رأی‌گیری‌ها

قدس آنلاین- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی روز سه‌شنبه ۲۴ دی ماه، با در اولویت قرار گرفتن طرح الحاق دو تبصره به ماده ۱۱۹ آیین‌نامه داخلی مجلس، مخالفت کردند. نمایندگان متقاضی این طرح در توضیح آن گفتند: با تصویب طرح مذکور مشارکت نمایندگان در رأی‌گیری‌ها شفاف می‌شود. همچنین غلامرضا کاتب به عنوان نماینده متقاضیان، اظهار داشت: یکی از شیوه‌هایی که منجر به انضباط مجلس شورای اسلامی می‌شود، شفافیت در مجلس است. براساس این دو تبصره الحاقی، اسامی نمایندگانی که در رأی‌گیری‌ها شرکت نمی‌کنند، منتشر می‌شود که در نهایت نمایندگان با در اولویت قرار گرفتن این طرح مخالفت کردند.

<http://www.qudsonline.ir/news/688001>

شفافیت در حوزه مدیریت شهری

شناسایی تصرفات غیرقانونی ساحلی دریای خزر

همشهری آنلاین- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

بابک دین پرست، معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزیر کشور | معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزیر کشور گفت: برای نخستین بار در طول تاریخ کشور، تصرفات غیرقانونی ساحلی دریای خزر، توسط وزارت کشور، شناسایی و مشخص شد. بابک دین پرست افزود: تاکنون کسی جرأت ورود به موضوع آزادسازی سواحل دریای خزر را نداشته، اما وزارت کشور برای نخستین بار در طول تاریخ کشور به این حیطه ورود کرده است. وی بیان کرد: مشخص کردیم از ۸۹ کیلومتر نوار ساحلی ۳ استان شمالی چه میزان به صورت غیرقانونی در اختیار بخش‌های دولتی، نهادهای غیردولتی، عمومی و بخش خصوصی قرار گرفته است.

<https://www.hamshahrionline.ir/news/478492>

شفافیت در حوزه اطلاعات و فضای مجازی

برخی نهادها شاخص‌های اقتصادی را اعلام نمی‌کنند

روزنامه اعتماد- ۲۴ دی ماه ۱۳۹۸

نزدیک به دو ماه تا پایان سال، خبری از اعلام آمارها درباره شاخص‌های مهم اقتصادی کشور نیست و سکوت مراجع آماری در این باره همچنان ادامه دارد. این درحالی است که مطابق ساختار اعلام آمار شاخص‌های اقتصادی در کشور، سه نهاد مرکز آمار، بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه به عنوان مهم‌ترین مراجع رسمی برآورد و انتشار آمارهای اقتصادی شناخته می‌شوند. از این سه نهاد تنها مرکز آمار آن هم به صورت اجمالی برخی آمارها را منتشر می‌کند که در بین آن‌ها مهم‌ترین شاخص اقتصادی که نرخ رشد اقتصادی است، با گذشت سه فصل از سال ۹۸ همچنان جزییاتی از آن منتشر نشده است.

<http://www.etemadnewspaper.ir/fa/main/detail/141011>

مشرق‌نیوز- ۲۵ دی ماه ۱۳۹۸

کم‌فروشی بنزین یا سوخت‌گیری اشتباه؟!

شفافیت در حوزه نفت و پتروشیمی

پس از سهمیه‌بندی بنزین، برخی از صاحبان خودرو با مراجعه به جایگاه سوخت اعلام کردند که سهمیه آن‌ها در هر بار سوخت‌گیری بیش از ۲ لیتر کم می‌شود. در پی مطرح شدن این مسئله، شایعاتی در خصوص کم‌فروشی در جایگاه‌ها به راه افتاد. بررسی در این باره نیز راه به جایی نبرد و کم‌شدن بنزین از سهمیه‌ها همچنان ادامه داشت. سرانجام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی اعلام کرد دلیل کم‌شدن بنزین از کارت‌های سوخت این است که افراد پیش از پایان یافتن روند سوخت‌گیری، کارت را از دستگاه خارج می‌کنند؛ به همین دلیل چند لیتری از سهمیه کارت‌ها کاهش پیدا می‌کند.

<https://www.mashreghnews.ir/news/1031560>

کودک همساری

خبرنامه مقابله با فساد و فقر
به سفارش معاونت رفاه اجتماعی
مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه

 <https://www.instagram.com/iranbssc/>

 <https://t.me/IranBSSC>

 <https://www.aparat.com/IranBSSC>

 <https://www.linkedin.com/company/iranbssc/>

 <http://iran-bssc.ir/feed/>